

TĖVIŠKĖS ŽIBURIAI

Nr. 21 (74)

TORONTO, Ontario, 1951 m. Gegužės (May) 24 d.

Kaina 10¢

1704
The Lights of Homeland
Lithuanian Weekly
Published by the Lithuanian
R.C. Cultural Society
of Canada
Authorized as Second Class
Mail Post Office Department
Ottawa
SAVAITRASTIS
Leidžia Kanados Lietuvių
Katalikų Kultūros Draugija
941 Dundas St. W., Toronto

Kanados gyventojų surašymas

Šių metų birželio 1 d. visoje Kanadoje pradėdama vykdyti visuotinis gyventojų surašymas, kartu surenkant ir visas žinias apie ūkinius santykius.

Surašymo pagrindą ima ge-
gužės 31 d. vidurnakčio padėtis,
t.y. dabiniai lies visus gyvus
žmones tą valandą, atseit kortelė
bus užpildoma net tiems, kurie
surašymo momentu, pav., bir-
želio 1 d. bus mirę.

Kiekvienam asmeniui — vyrui
ir moteriai, ar vaikui — bus at-
skira kortelė, kurių kiekvienoje
bus 29 klausimai. Dauguma jų
klausimų yra grynai formalūs,
nereikšmingi arba teliecia vien
ūkinę statistiką, bet kai kurie
mums yra įsidėmėtini, nes jų at-
sakymai sudarys pagrindą vi-
siems sekantiems 10 metų spren-
dimams apie atitinkamas grupes.
Dėl to tai ir mes lietuvių priva-
lome laikui, kurį gerai įsidė-
mėti ir teisingai bei tiksliai at-
sakyti.

Pirmieji 7 klausimai liečia
grynai formalines asmens žinias,
pradedant vardu bei amžiumi ir
baigiant šeiminine padėtimi.

Toliau 8-tas klausimas nori iš-
aiškinti, kiek yra gyventojų žemės
ūky. 9-10 aiškina, kiek kas
yra mokėsis mokykloje ir kiek
mokėsi šiais metais.

11 kl. — ar kalba angliskai bei
prancūziskai?

12 kl. — ar kalba kitiems
visiems: „Kokia kalba namo
kalboje vaikystėje ir ją dar tebe-
suprantą?“

Pastaboje sakoma, kad vaikų
kortelėse turi būti įrašoma, ko-
kia yra šeimos kalba? Šiuo klausi-
mu norima išaiškinti suanglė-
jimo ar suprancūzėjimo proceso
spartumą bei nustatyti kiek gy-
ventojų kokią kalbą vartoja šei-
mose. Surašinėtojas čia gali
lengvai pakreipti ir, pav., lietu-
vių vaikus, jei tėvai pasisakys
moka angliskai, gali užrašyti
angliskai kalbančiais, nes jam
gali atrodyti, kad šeimoje turi
būti angliskai kalbama. **Taigi
visi kreipkite į šį 12-tą klausi-
mą didelio dėmesio ir neprileis-
kite nesupratimo, kad mūsų
vaikai iš lietuvių tarpo būtų iš-
skirti.** Atminkim, kad nuo sura-
šymo užrašyti lietuvių skaičius
priklausys mūsų balso svoris per
visą 10 metų.

Klausimas 13 klausia religijos,
14 gimimo provincijos Kanadoje
arba krašto, — jei gimęs ne Ka-
nadoje. „Cia niekas negali atsaky-
ti gimęs Rusijoje, nors jo gim-
imo laikas — prieš I pasaulinį ka-
rą Lietuva ir priklausė Rusijos
imperijai; negali atsakyti gimęs
Lenkijoje, jei yra Vilniuje gimęs,
kai ta sritis buvo lenkų oku-
puota, nes tai buvo neteisėta pa-
dėtis; negali atsakyti gimęs Vokie-
tijoje, jei gimė Klaipėdos krašte
vokiečių valdymo laikais, nes tai
vistik Lietuva.

Pagaliau įsidėmėtina ši—14—
klausa: „Paaikštinanti pastaba:
„laikantis dabartinių tarptauti-
nių sienų“.

Ka kurie surašinėtojai galės
aiškinti, kad dabar Lietuvos iš
viso nėra, bet nei vienas lietuvis
neprivalo su šitokiais aiškinimu
sutikti. Lietuvis įjungimas į So-
vietų Sąjungą nėra pripažintas
pasaulio, jis yra nepripažįstamas
ir Kanados vyriausybės. Tarptau-
tiniu požiūriu Lietuva dar te-
bėra nepriklausoma valstybė ir
joks surašinėtojas neturi teisės
to neigti. Jei kur nors tokių rei-
šinių pasitaikytų, nei vienas lie-
tuvis neprivalo to praleisti ne-
protestavęs, o jei tai nepagelbėtų
ir surašinėtojas vistik savaip
rašytų, reikėtų tučiuojau pra-
nešti savosios apylinkės komite-
tui, kad iškeltų tai viešumai ir
pareikalautų per aukštesnius or-
ganus surašinėtojo neteisėgą
įrašymą atitaisyti.

15 klausimas ne Kanadoje gi-
musių klausia, kuriais metais at-
vyko Kanadon, o 16 — piliety-
bės. Aiškus dalykas, kad visi lie-
tuviai, dar neturį Kanados arba
kito krašto pilietybės, užsirašys
Lietuvos pilietybės. Atsiminkim,
kad visiems lietuviams Kanados
vyriausybė pripažįsta neprikla-
usomos Lietuvos pilietybę, bet ne
sovietinę.

Labai svarbus yra 17 klausi-
mas, pavadintas „Kilmė“, o mū-
siškai tai būtų tautybė. Kortelėje
čia yra pastaba, kad tautinė kil-
mė užrašoma pagal tėvą, pagal
jų tautybę. **Į šį klausimą visi ir
Kanados piliečiai ir nepiliečiai
atsako vienodai: LIETUVIS.**

Klausimai 18 ir 19 klausia
ar dalyvavęs I arba II pasauli-
niame kare ir kioje kariuome-
nėje.

Toliau seka grynai ūkinei ir
socialinei statistikai reikalingos
žinios, užpildomos tik nuo 14 me-
tų amžiaus.

Cia viskas taikoma surašymo
savatei, kuri baigsis birželio 2 d.
ir klausia, ką kas dirbo, ar
dirbo už atlyginimą, kiek valan-
dų, kioje firmoje, kioje pra-
monės šakose, ką dirbo, ar tai jo
nuolatinis verslas, kokios rūšies
darbininkas, kiek savaitę išdir-
bo per metus ir kokią atlyginimą
gavo?

Visi šitie klausimai yra grynai
statistiniai reikalai, tad dėl
jų varžytis nėra pagrindo.

**Reikia pastebėti, kad čia mes
pasigendame vieno labai reikš-
mingo klausimo, būtent specia-
lybės.** Atseit po viso šio kruopš-
taus surašymo vis dėlto nebus
aišku, pav., kiek Kanadoje yra
inžinierių, gydytojų, pasiruošu-
sių mokytojų ir tt. Negalima bus
palyginti, koks jų procentas dir-
ba savą darbą ir kiek yra nuėję
į kitus verslus. Tai yra labai bu-
dinga liberalistinio ūkio kraš-
tui, kuris nenori imtis nei dalinio
planavimo. Tik atrodo, kad tai
nėlabai logiška. Jei rūpinamasi
žemės ūkiu ir pramonės darbu
jėga, tai kodėl neišaiškinti spe-
cialistų? Kodėl pagaliau ta pro-
ga nesužinoti, kiek kokių spe-
cialistų yra naujųjų ateivių tarpe,
kurie savo darbą nedirba ir
nėra žinomi jokioms profesio-
noms korporacijoms? Kąžin ar
tik ne šių korporacijų pastango-
mis toks klausimas neįrašytas?

„T2“ dar prieš pusmetį mūsų
centrinio organo ragino susi-
domėti surašymui ruošiamomis
kortelėmis bei jų klausimais,
bet, deja, niekas tuo nesirūpino.
Mes dažnai kalbame apie nepro-
duktingai savo jėgas elkviojan-
čius specialistus, o nepasirūpiname,
kad patys Kanados valdžios
organai užfiksuotų, kiek tokių
nepanaudotų specialistų yra.
Juk turint tokius oficialius davi-
mus ir kalbą būtų kita. Bet laiko
beliko vos 1 savaitė ir vargu ar
begalima būtų spėti ką padaryti.

O mes tuo tarpu visiems tau-
tiečiams primename įsidėmėti ir
tinkamai atsakyti ypač šiuos
kortelės klausimus: 12, 14, 16 ir
labiausiai 17, visur atsakant Lie-
tuva arba lietuvis.

Susitarta dėl bazių Newfoundland

1941 m. D. Britanija išnuomo-
jo JAV 99 metams bazes New-
foundland. Kai 1948 m. New-
foundlandas prisijungė prie Ka-
nados, tos JAV teisės liko nepa-
liestos, bet iki šiol nebuvo su-
tvarkytas Kanados ir JAV pilie-
čių santykiavimas tose salygo-
se bei abiejų valdžių kompeten-
cijos. Tik dabar pasirašyta spe-
ciali sutartis, kuri numato, kaip
visa tai turi būti sprendžiama.
Tarp kitko ten dirbą amerikie-
čiai atleidžiami nuo kanadiškų
pajamų mokesčių, jų reikalams
atsivežamos prekės nemuituoja-

Liet. Išlaikymo Tarnybos pranešimas

1950 m. sausio 25 d. LIT iš-
siuntinėjo lietuvių organizaci-
joms, redakcijoms ir atskiriems
veikėjams klausimų lapus, apie
lietuvių gyvenimą įvairiuose pa-
saulio kraštuose, su prašymu ga-
limai greičiau užpildyti ir grą-
žinti. Ligi 1950 m. balandžio 1 d.
klausimų lapus užpildė ir grą-
žino tik iš 13 kraštų. Tame skai-
čiuje tik iš kelių vietų pilni at-
sakymai į visus klausimus. Kiti
atsakymai vietinio pobūdžio ir

neduoda pilno vaizdo apie vieną
ar kitą kraštą.

PLB organizavimasis eina į pa-
baigą. Lietuvybės Išlaikymo Tar-
nybai reikalingos žinios, ypatin-
gai apie mokyklas, vaikų darže-
lius, mokyklinio amžiaus vaikus.
Todėl pakartotinai prašoma vi-
sas organizacijas ir pavienius as-
menis, kurie yra gavę klausimų
lapus, užpildyti ir grąžinti klausi-
mų lapus nurodytu adresu.

Lietuvybės Išlaikymo
Tarnyba.

Kariniai rūpesčiai pirmauja

D. Britanija planuoja birželio
pabaigoje sušaukti Common-
wealth kraštų apsaugos
ministerių konferenciją Maltoje.
Konferencijos tikslas — aptarti
Viduriniųjų Rytų gynimo klaui-
simus. Svarbiausia norima prie
to pritraukti Australiją, N. Ze-
landiją ir Pietų Afriką, kurios
V. Rytų operacijoje dalyvavo
praeitame kare, o paskutinioje
ministerių pirmininkų konferen-
cijoje pasidavė ir toliau šių
kraštų gynime dalyvauti. Iš In-
dijos, Pakistano ir Ceilono lau-
kiama tik stebėtojų. Kanada taip
pat žada vien stebėtojus pasiųsti.

Svarstė Pietryčių Azijos gynimą

Praeitą savaitę Singapure įvy-
ko JAV, D. Britanijos ir Pran-
cūzijos karinių atstovų konfe-
rencija, svarstiusi pietryčių Azi-
jos gynimo suderinimą bei pasi-
rušimus.

Cia, žinoma, vyravo Indokini-
jos klausimas. Iki pastarojo me-
to karinės sferose vyravo nuomo-
nė, kad komunistų puolimo atve-
jį Indokinja iš Kinijos pusės
yra neapginoma. Bet pastaru-
ju metu padėtis ten pagerėjo.
Gavęs JAV lėktuvų paramos ir

daugiau kariuomenės iš metro-
polijos, naujasis Prancūzų vadas
de Tassigny Indokinijos šiaurė-
je įrengė visą tinklą tvirtovių,
kurios pasirodė neįveikiamos.
Aiškus dalykas, kad jis reikala-
vo Indokiniją ginti.

Kas ten sutarta, žinoma, ne-
skelbiama, o be to, tai buvo tik
ekspertų — ano regiono štabų —
pasitarimas, o sprendimai pri-
klauso vyriausybės, tad apie
juos vėliau išgirsime.

— Vašingtonas. — JAV paga-
minusios naujų ginklų, kurių žy-
miausias esąs ginklas, kuris ga-
lis sunaikinti betkurią tanką už
12.000 jardų — apie 7 myl. An-
tras žymus išradimas — 14.500
arklio jėgų spausdintis motoras,
pagamintas laivyno, galįs pasiek-
ti 14.500 mylių per valandą grei-
tį.

— Hong-Kong. — Šioje britų
oazėje komunistinės Kinijos
prieangyje vykdomi pasiruoši-
mai visokiai eventualumui.
Valdinės įstaigos apsupamos sto-
ra mūro siena.

— Roma. — JAV Atlanto pak-
to rėmuose paskyrė Italijai para-
mą \$71.000.000. Tuo būdu Ita-
lijos atstatymui JAV bus pasky-
rusios jau \$237.000.000.

Bolševikinė propaganda prieš JAV Lietuvoje

Kad „Voice of America“ lietu-
viškosios transliacijos pasiekia
klausytojus mūsų tėvynėje, rodo
pagausėjusi antiamerikoniška
propaganda tarybinėje spaudoje
ir per radiją. Balandžio 12 spa-
udoje buvo patalpintas didžiulis
A. Rudzinskio straipsnis „JAV ir
Anglijos imperializmas — lietuvių
tautos budeliai“. Straipsnis pa-
puostas didelės grupės Antantės
karininkų nuotrauka, kurie neva
esą Kaune. Straipsnis yra ties
neparemtas ir nelogiškas, jog pe-
duosime tik kelias ištraukas susi-
daryti vaizdai, kaip norima už-
gnauzti lietuvių tautąje atgim-
usią viltį demokratija. „...ame-
rikiniai ir angliškioje imperialis-
tai metė 1919 metais prieš Lietu-
vos darbo žmones... ištroškė
savo kraujo amerikiečių ir anglių
kareivių dalinius, kad užgnauz-
tų revoliucinį judėjimą Lietuvo-
je...“ A. Rudzinskis mano su-
maniai panaudojęs senąsias Ne-
priklausomos Lietuvos bylas,
kurios dabar yra laikomos LTSR
valstybiniam archyve, šaukda-
mas apie tariamą „kraugerisšką
žvėriškumą“.

Esą šitokiais šauksmais „bur-
žuazija“ gniaužusi revoliuciją:
„Reikalaukite, kad Antantė tik-
rai prisiprėtų vokiečius ginti Lie-
tuvą, kad Antantė pareikalautų
tuoje atimti iš bolševikų Vilnių,
Dinaburgą ir Lydą. Jei vokiečiai
to nepadarys, tai visa Lietuva
tuoje pateks bolševikams ir rankas
(cit. Lietuvos Ministrų Kabineto
fondo No. 759, No. 28, 1919-
1920). Taip pat pasinaudodamas
Fabineto fondais jis įrodinėja,
kad anglosaksai davę ginklus
lietuviams, kurie vistik būvę
skirti Judenichaus armijai. „Ta-
čiau ne vien ginklus ir amuniciją
į Lietuvą siuntė Amerikos ir
Anglijos imperialistiniai grobuo-
niai. Prancūzijoje jie suformavo
iš labiausiai sužvėrėjusių savo
kareivių „amerikiečių legioną“.
Anglijoje — savanorių kariuo-
menės dalinius ir juos pasiuntė
į Lietuvą... daugeli transportų“.

Pateikiamas „dokumentas RS-
15“ „pulk. Gedgaudo“... Ka-
dangi Anglijoje lietuvių, norin-
čių stoti kariuomenėn, kaip ir
nėra, tokiu būdu kariuomenė
tenka tvirti iš anglų. Rudzins-
kas įsismaigins rašo, radęs, jog
LKA ministerijos įsakymuose
(1919-1920) mirgė mirga ame-
rikiečių ir anglų karininkų pa-
vardės... Amerikiečių karininkų
buvę: 1 generolas, 6 pulkinin-
kai, 5 majorai, 7 kapitoniai, 2 lei-
tenantai... anglų generolas Cro-
zier su anglų karininkų būriu.

— Maskvos okupantų įsakymu
Rudzinskis dergia viską. Ameri-
kiečiai budeliai Lietuvoje būvę
pasirinkę tokius, kaip Plechavi-
čius... Bet ir jie patys aktyviai
dalyvavę lietuvių skerdynėse.
Ypač, jie prisidėję prie Panemū-
nės sukilimo numalšinimo 1920
metais. Čia Rudzinskis remiasi
gen. Kleščinskio, sušaudyto 1921

Šioje savaitė prasidėjo atoslū-
gio ženklu, nors padėtis praėjus
savaitės pabaigoje grėsė didelėm
kompliakcijom tiek Tolumosiuose
se tiek Viduriniuose Rytuose.

Korėjoje praėjus savaitės tre-
čiadienį raudonieji pradėjo nau-
jąjį puolimą. JT kariuomenė
tuojaus pradėjo trauktis ir numa-
tytasias pozicijas. Būdinga, kad
ir šį kartą raudonieji pirmiausia
puolė pietų korėjiečių laikomą
barą rytinėje fronto dalyje.
Laipsniškai raudonieji perėjo į
puolimą centre ir vakaruose.
Puola buvo labai stambiomis
jėgomis — 557.000 kinų ir 211.000
šiaurės korėjiečių. JT kariuome-
nė traukdamosi stengėsi padaryti
t raudoniesiems kuo daugiau
nuostolių, ypač artilerijos ir
aviacijos ugnimi. Nuostolių vėl
padaryta milžiniškų ir puolimas
buvo sulaukė kytas linijoje maž-
daug 18 mylių į šiaurę nuo Se-
oulo ir 15 mylių į pietus nuo
Chunchou. JT karinė vadovybė
iš karto manė, kad tai tik laiki-
nas sustojimas atsikvėpti, bet ši
pirmadienį raudonieji vėl pradė-
jo trauktis.

Kaip šitiek nuolatinį stumdy-
mąsi suprasti, tuo tarpu dar ne-
aišku, bet per pasaulį jau sklinda
gandai, kad tenka laukti Ko-
rėjos karo pabaigos. Sukėlė tas
kalbas JAV senatorius Johnson
pareiškė pageidavimas taikos
pasiekti nors karo pradžios me-
tinėms, t.y. birželio 25 d. Tiesa,
iš komunistinio bloko pusės tuo
tarpu dar nėra jokio atgarsio.
Tik Maskvos „Pravda“ Johnsono
pareiškimą paminėjo kaip įrody-
mą, kad JAV visuomenės daliai
karo užtesimas esąs atsisai-
do, o Indijos atstovas JTO Rau-
dastų yra paraginęs JTO pareikš-
ti, kad JT pajėgos tik išvalys
Pietų Korėją, bet anapus 38 pa-

ralėlės neisų. Jis tvirtina, kad
tuo reikalu nesąs gavęs jokių
pageidavimų iš Kinijos, bet pats
sprendžias, kad tai būtų naudin-
ga. Vis dėlto nereikia pamiršti,
kad Peipingo vėjeliai geriausiai
yra žinomi kaip tik Indijoje.

Taigi tuo tarpu atrodo, kad
bent kuriam laikui Korėjoje tu-
rėtų aprimti.

Irano konfliktas su D. Britani-
ja dėl Britų naftos bendrovės
nacionalizacijos praeitą savaitę
atrodė jau priėjęs kulminacinį
tašką ir buvo galima laukti labai
rimtų komplikacijų.

Pasaulį pirmiausia sujaudino
žinia, kad D. Britanijos paraši-
tinių brigados kariams at-
šauktos atostogos ir išduotos tro-
pinių kraštų uniformos. Tuojaus
pasklido gandai, kurių vyriausy-
bė nei paneigė, nei patvirtino,
kad tai būsiąs pirmasis Britų ka-
rinis dalinys Irano naftai ginti.
Kartu buvo minimas faktas, kad
tuo pat met užsienių r. min.
Morrison nutraukė atostogas ir
grįžo į Londoną.

Ar tą brigadą ištikrųjų norėta
išsiųsti ar norėta tik pagąsdinti
Iraną, kuriam tai reikėtų kara-
nes neabejotinai įsiveltų Sovietų
Rusijai, sunku pasakyti. Bet tuo
pat metu buvo paruošta nauja
nota, kurioje neįmanoma Irano tei-
sės bendrovės... atsisakyti ir
siūloma dėl nesusipratimų pra-
dėti derybas. Iš pradžių buvo sa-
koma, kad Britai delegacijos
priekyje norį pastatyti vieną iš
ministerių, bet notoje primena-
ma, kad delegacijai vadovautų
karaliaus pusbrolis Mountbat-
ten. Notą siunčiant buvo taria-
masi su JAV, kurios Britams siū-
lo sutikti su nacionalizacijos
principu ir stengtis gėlbėti tik
naftą, kad ji netektų Sovietams.
Britai nuo savo tezės šį kartą vis
dėlto neatsisakė ir iš Irano su-
laukė labai lakoniškos reakcijos,
kad tai „senos nesąmonės“.

Irano premjeras, kuris yra užsiba-
rikadavęs parlamento rūmuose
ir, sakosi, saugodamas savo gy-
vybę iš jų neišeisias tol, kol na-
cionalizacijos byla bus baigta.
Britų ambasadorius su nota ne-
priėmė — pasiuntė pas užsienio
reikalų ministerį. Tačiau Tehe-
rane jaučiamas atoslūgis. Svar-
biausias raminantis faktas yra
nacionalizacijos komisijos pirmi-
ninko finansų ministerio atsaky-
mas Britų naftos bendrovei, kad
jos teisių klausimas būsiąs svar-
stomas po to, kai nacionalizacija
bus įgyvendinta ir kad jos atsto-
vas tada bus pakviestas. Tuo bū-
du Iranas šią bylą nori išimti iš
tarptautinės plėtmės, perkelti ją
į savo vidaus sceną, bet Britams
jok ne taip svarbu formali pusė,
kaip esminis naftos naudojimo
klausimas. Pagaliau raminantis
ženklas yra, kad notą įteikęs
Britų ambasadorių priėmė ša-
chas. Greičiausia buvo tartasi
dėl Mountbattenio misijos. Spa-
dos aliarmas, kilęs su gandai-
apie ruošiamą Britų kariuome-
nės pasiuntimą, jau aprimo. Iš
vyriausybės sluogsnų taip pat
duodama, kad ir neiškiai supras-
ti, kad naftą būsiąti britams
parduodama ir kad būsią laikoi-
mų jų specialistai prie gamybos.

— Berlynas. — Berlyno Britų
sektoriuje buvusią laivų statybos
laboratoriją, žymiausią visoj Vo-
kietijoje, vakariečiai perėmė so-
valo žinion, įsakydami rusų perso-
nalui išvykti. Manoma, kad labo-
ratorija bus panaudota okeano
laivų statybos reikalams. Vaka-
rų Vokietijai, mat, leista pradėti
laivų statybą. Rusai dėl labora-
torijos užėmimo pareiškė griežtą
protestą.

— Berlynas. — Berlyno Britų
sektoriuje buvusią laivų statybos
laboratoriją, žymiausią visoj Vo-
kietijoje, vakariečiai perėmė so-
valo žinion, įsakydami rusų perso-
nalui išvykti. Manoma, kad labo-
ratorija bus panaudota okeano
laivų statybos reikalams. Vaka-
rų Vokietijai, mat, leista pradėti
laivų statybą. Rusai dėl labora-
torijos užėmimo pareiškė griežtą
protestą.

— Berlynas. — Berlyno Britų
sektoriuje buvusią laivų statybos
laboratoriją, žymiausią visoj Vo-
kietijoje, vakariečiai perėmė so-
valo žinion, įsakydami rusų perso-
nalui išvykti. Manoma, kad labo-
ratorija bus panaudota okeano
laivų statybos reikalams. Vaka-
rų Vokietijai, mat, leista pradėti
laivų statybą. Rusai dėl labora-
torijos užėmimo pareiškė griežtą
protestą.

— Berlynas. — Berlyno Britų
sektoriuje buvusią laivų statybos
laboratoriją, žymiausią visoj Vo-
kietijoje, vakariečiai perėmė so-
valo žinion, įsakydami rusų perso-
nalui išvykti. Manoma, kad labo-
ratorija bus panaudota okeano
laivų statybos reikalams. Vaka-
rų Vokietijai, mat, leista pradėti
laivų statybą. Rusai dėl labora-
torijos užėmimo pareiškė griežtą
protestą.

— Berlynas. — Berlyno Britų
sektoriuje buvusią laivų statybos
laboratoriją, žymiausią visoj Vo-
kietijoje, vakariečiai perėmė so-
valo žinion, įsakydami rusų perso-
nalui išvykti. Manoma, kad labo-
ratorija bus panaudota okeano
laivų statybos reikalams. Vaka-
rų Vokietijai, mat, leista pradėti
laivų statybą. Rusai dėl labora-
torijos užėmimo pareiškė griežtą
protestą.

— Berlynas. — Berlyno Britų
sektoriuje buvusią laivų statybos
laboratoriją, žymiausią visoj Vo-
kietijoje, vakariečiai perėmė so-
valo žinion, įsakydami rusų perso-
nalui išvykti. Manoma, kad labo-
ratorija bus panaudota okeano
laivų statybos reikalams. Vaka-
rų Vokietijai, mat, leista pradėti
laivų statybą. Rusai dėl labora-
torijos užėmimo pareiškė griežtą
protestą.

— Berlynas. — Berlyno Britų
sektoriuje buvusią laivų statybos
laboratoriją, žymiausią visoj Vo-
kietijoje, vakariečiai perėmė so-
valo žinion, įsakydami rusų perso-
nalui išvykti. Manoma, kad labo-
ratorija bus panaudota okeano
laivų statybos reikalams. Vaka-
rų Vokietijai, mat, leista pradėti
laivų statybą. Rusai dėl labora-
torijos užėmimo pareiškė griežtą
protestą.

— Berlynas. — Berlyno Britų
sektoriuje buvusią laivų statybos
laboratoriją, žymiausią visoj Vo-
kietijoje, vakariečiai perėmė so-
valo žinion, įsakydami rusų perso-
nalui išvykti. Manoma, kad labo-
ratorija bus panaudota okeano
laivų statybos reikalams. Vaka-
rų Vokietijai, mat, leista pradėti
laivų statybą. Rusai dėl labora-
torijos užėmimo pareiškė griežtą
protestą.

— Berlynas. — Berlyno Britų
sektoriuje buvusią laivų statybos
laboratoriją, žymiausią visoj Vo-
kietijoje, vakariečiai perėmė so-
valo žinion, įsakydami rusų perso-
nalui išvykti. Manoma, kad labo-
ratorija bus panaudota okeano
laivų statybos reikalams. Vaka-
rų Vokietijai, mat, leista pradėti
laivų statybą. Rusai dėl labora-
torijos užėmimo pareiškė griežtą
protestą.

— Berlynas. — Berlyno Britų
sektoriuje buvusią laivų statybos
laboratoriją, žymiausią visoj Vo-
kietijoje, vakariečiai perėmė so-
valo žinion, įsakydami rusų perso-
nalui išvykti. Manoma, kad labo-
ratorija bus panaudota okeano
laivų statybos reikalams. Vaka-
rų Vokietijai, mat, leista pradėti
laivų statybą. Rusai dėl labora-
torijos užėmimo pareiškė griežtą
protestą.

— Berlynas. — Berlyno Britų
sektoriuje buvusią laivų statybos
laboratoriją, žymiausią visoj Vo-
kietijoje, vakariečiai perėmė so-
valo žinion, įsakydami rusų perso-
nalui išvykti. Manoma, kad labo-
ratorija bus panaudota okeano
laivų statybos reikalams. Vaka-
rų Vokietijai, mat, leista pradėti
laivų statybą. Rusai dėl labora-
torijos užėmimo pareiškė griežtą
protestą.

— Berlynas. — Berlyno Britų
sektoriuje buvusią laivų statybos
laboratoriją, žymiausią visoj Vo-
kietijoje, vakariečiai perėmė so-
valo žinion, įsakydami rusų perso-
nalui išvykti. Manoma, kad labo-
ratorija bus panaudota okeano
laivų statybos reikalams. Vaka-
rų Vokietijai, mat, leista pradėti
laivų statybą. Rusai dėl labora-
torijos užėmimo pareiškė griežtą
protestą.

— Berlynas. — Berlyno Britų
sektoriuje buvusią laivų statybos
laboratoriją, žymiausią visoj Vo-
kietijoje, vakariečiai perėmė so-
valo žinion, įsakydami rusų perso-
nalui išvykti. Manoma, kad labo-
ratorija bus panaudota okeano
laivų statybos reikalams. Vaka-
rų Vokietijai, mat, leista pradėti
laivų statybą. Rusai dėl labora-
torijos užėmimo pareiškė griežtą
protestą.

— Berlynas. — Berlyno Britų
sektoriuje buvusią laivų statybos
laboratoriją, žymiausią visoj Vo-
kietijoje, vakariečiai perėmė so-
valo žinion, įsakydami rusų perso-
nalui išvykti. Manoma, kad labo-
ratorija bus panaudota okeano
laivų statybos reikalams. Vaka-
rų Vokietijai, mat, leista pradėti
laivų statybą. Rusai dėl labora-
torijos užėmimo pareiškė griežtą
protestą.

— Berlynas. — Berlyno Britų
sektoriuje buvusią laivų statybos
laboratoriją, žymiausią visoj Vo-
kietijoje, vakariečiai perėmė so-
valo žinion, įsakydami rusų perso-
nalui išvykti. Manoma, kad labo-
ratorija bus panaudota okeano
laivų statybos reikalams. Vaka-
rų Vokietijai, mat, leista pradėti
laivų statybą. Rusai dėl labora-
torijos užėmimo pareiškė griežtą
protestą.

JTO praeitą savaitę priėmė
nutarimą skelbiantį uždraudimą
parduoti Kinijai ginklus ir ka-
rines medžiagas. Nutarimas perėjo
visas tris instancijas: Sankcijų
komisiją, Politinį komitetą ir
plenumą. Sovietų Rusija ir sa-
telitai visai nebalsovo, teigdami,
kad toks nutarimas priklausos
Saugumo Tarybai, kad kitaip
pravestas jis yra neteisėtas. Po-
litiniame komitete balsuojant
susilaikė 9, o plenumo

TEVIŠKĖS ŽIBURIAI

THE LIGHTS OF HOMELAND

SAVAITRAŠTIS

Redaguoja Kolektyvas. Redaktorius Dr. A. Šapoka

Leidžia Kanados Lietuvių Katalikų Kultūros Draugija
Published by Lithuanian R. C. Cultural Society of CanadaPrenumerata Kanadoje ir JAV metams \$4.00, pusmečiui \$2.50
Kituose kraštuose metams \$4.50, pusmečiui \$2.50Įmokėjė nemaziau \$10.00 skaitomi garbės prenumeratoriais
Adreso pakeitimas 25 ct. (smulkiais pašto ženklais)

941 Dundas St. W., Toronto, Ont. Canada. Telefonas EM 3-4265

PAVERGIAMAS ŽMOGUS

"Mūsų skurdo priežastis nėra aptuštėjusios bažnyčios ar mūsų kultūros smukimas, bet tai, kad šių laikų didvyrių, XX amžiaus didvyrių tipu yra didelis finansininkas, milijonierius..."

Daniel Rops.

Gilus mintytojas K. G. Chesterton pastebėjo, kad toje vietoje, kuria XII amžiuje užėmė kunigas, XIV — kunigaikštis, o XIX — gentleman, įkurdinome žmogų, uždirbantį dideles sumas pinigų.

Gal dėl to dabarties civilizacija yra materialistinė ta prasme, kad žmogus stengiasi gerai materialiai įsikurti, nors tai būtų pasiekama ne proto, bet rankų pagalba.

Tik pastebėjime žmones, kurie vakarais grįžta iš darbo: apie ką jis mąsto ir apie ką svajoja? Apie ką rašo stambūs ir mažučiai laikraščiai? Ką vaizduoja kino filmos, teatrai? Kas vyrauja žmonių pokalbiuose ir samprotavimuose?

Yra keturi mitai, kurie viešpatuoja dabarties žmogaus sąmonėje, filmose, spaudoje ir paprastuose pasikalbėjimuose. Juos sudaro: pinigais, ištaiga, veiksmas ir skubumas.

Norint sujudinti minią, reikia panaudoti bent vieną suminėmą mitą. Lengvai ją patrauks ir sužavės boksas, šokėja, lenktynininkas ar turtuolio pinigais. Tačiau abejinga ji lieka kokio menininko, šventyto ar filosofo aki-vaizdoje.

Stipriausias yra pinigas, kuris savo mase nulemia persvarą. Vertingusias laikomas žmogus, kuris turi šimtuką ar tūkstantį; vertingiausias — milijonierius. Minia lengvai duodasi įtikinama šlamantių pinigų. Argumentas, paremtas kiekybe, yra daug stipresnis už tą, kuris stengiasi persverti kokybę.

Piniginis žmogus gali sau leisti bet kokią ištaigą. Tai pradedant imponuoti pavargusius vargšus, pradeda neraminti juos, kelti pavydą, kol galų gale viskas suvedama į juokingą pagarbą.

Pinigas savo ruožtu nustumia į antrą eilę dalykus, kurie ne didina, bet mažina kasą. Aukos Tėvynės vadavimui — nerealaus, nes nepanaudojamos jokiam frontui; aukos Bažnyčiai — gėdingas elgetavimas, ko nebuvo mūsų gimtajame krašte.

...Dėl to pinigais atitraukia žmones nuo organizacijų, kur reikia nario mokesčių mokėti; atitraukia ir nuo bažnyčios, nes ten tik "renka ir renka" pinigus.

Ištaiga

Piniginis žmogus į save lenktus pirštus pateisina patogaus įsikūrimo, ištaigingo gyvenimo priedanga. Juk kas apsisėdė šaldytuve, be kilimų, minkštų kėdžių ar televizijos aparato?

Savaime suprantama, viskas parengiama patogiam žmogaus gyvenimui. Ištaigingumu ne vienas nusideda. Tačiau blogiau yra tada, kai ištaigos nėra galo, kai šis pajunkimas pavirsta nesibaigiančiu patogumų krovimu, kuris žmones varo į kažin kokią pašėlimą.

Ar labai laimingas žmogus, kai jis vakare grįžta į ištaingą kambarį ir bijo jame apsisukti? Ar, pagaliau, ištaigos malonumą sveikiau nepergynuo žmogus tada, kai turėjo tik lovą, stalą, kelias kėdes ir kabyklą rūbams?

Dėl to pačiais laikais tie, kurie "svajoja" apie kažin kokią Dievo karalystę, o išmintingais tie, kurie turi progos pasigirti šaldytuvu, televizijos aparatu ar automobiliu. Ir čia nulemia kiekybė, ne kokybė, medžiaga, ne dvasia, matomi dalykai, ne pajaučiami.

Veiksmas

Pinigas neįsigijamas sėdint: reikia palakstyti ir pakombinuoti.

ti. Reikia, trumpai sakant, veikti.

Kai Vakarams priešpastatomi Rytai, tuojau galima pastebėti, kad jie tarp savęs skiriasi pažiūra į veiksmo vertę. Rytai stato aukštai kontempliaciją, susitelkimą, apmąstymus. Bhagavat-Gita veiksmui skiria tikrai praeinamą vertę, mėginimo vaidmenį, išlaisvinant aukštesnes galias. Vakarai žengė toliau ir su graikiu filosofija bei krikščionyste stengėsi nepaprastai tampriai sujungti kontempliaciją ir veiksmą, apmąstymą ir akciją.

Šiandien tačia dalykai pakito. Dabarties žmogui atrodo, kad nėra nei laiko, nei reikalo kontemplančiai, mąstyti, nes reikia veikti, tikrai veikti. Veiksmas daug kieno padarytas sau tikslu. Vertinamas tas, kuris daugiau namų aplanko, kuris daugiau kalbų pasakė, kuris dažniau tarp žmonių matomas.

Skubumas

Išpūstas veiksmas savaime šaukia skubumą. Modernioji technika tą skubumą dar labiau pabrėžia.

Skubumas yra pinigų ir ištaigos vergas. Kiekviena diena atneša galimybę mašinomis laiką laimėti, daugiau padaryti ir daugiau uždirbti.

Šiandien skubama nuo ryto iki vakaro. Pėsčiam nėra kada vaikščioti. Jau ir vandenynų laivai perlieto: lektuvai greičiau nuneša. Prie tautinio audinio nėra laiko sėdėti, — pakanka erzaco, sekimo. Nėra laiko ir ilgiau sėdėti, rengiant paskaitą ar piešiant paveikslą. Nėra kaip ilgiau su svečiu pasėdėti: laikas — pinigai.

Dėl to girdime sakant: skubumas leidžia mums trumpesniu laiku daugiau padaryti, o gyvenimas neišvengiamai...

Gal tai yra nesąmoningas tikro, bet neapibrėžiamos pavojaus pajutimas. Gal tai yra suvokimas, kad kažin kas ne taip, kaip turėtų būti...

Keturi mūsų gyvenimo mitai: pinigais, ištaiga, veiksmas ir skubumas. O visiems jiems yra laikas ir tinkama vieta. Visi jie reikalingi.

Blogiau, kai visa supainiojama, kai skubama, kad pinigų daugiau turėjus, kai veikiamas tik dėl to, kad negalvojama.

J. Kuzmickis.

D. Britanijos Tol. Rytu politika

D. Britanijos atstovas JT Sir Gladway Jebb, kalbėdamas Naujorko viename susirinkime, išdėstė D. Britanijos nusistatymą Korėjos konflikto atžvilgiu.

Esa, JAV ir D. Britanija pirmiausia turinčios siekti konfliktų likvidavimo taikiu būdu. Tam jis nurodė 4 sąlygas, siekiančias nesudaryti padėties, kurioje susitarimas būtų neįmanomas. Jei tai neįmanoma, reiktų griebtis griežtesnių priemonių.

Toliau jis pareiškė, kad D. Britanija neremianti viškos Kinijos blokados, bet stovėsianti už tai, kad Hong Kongas prekiauti ir toliau galėtų. Kinijos komunistinė vyriausybė D. Britanija pripažinti ne iš palankumo komunistams, bet dėl to, kad jie faktiškai valdo teritoriją. Į JTO Kinijos įsileidimo D. Britanija neremianti tol, kol ji neužbaigs savo agresijos Korėjoje.

Priekaištai JAV visuomenės, kad D. Britanija palaikanti komunizmą, esa neteisingi. Ji nemažai prisidedanti prie kovų Korėjoje, kovojanti su komunistais Malajauose, Viduriniuose Rytuose ir Vokietijoje. Eksportą į Kiniją ji sulaukusi, išskyrus gumą, bet kai pasirodė, kad Kinai

Struktūrinis pakitimas

Veik prieš metus karas pradedęs Korėjoje turi glaudų saitą su JAV ūkiška raida. Anksčiau pradėtas apsiginklavinimas nuo to meto dar labiau paspartintas. Šiais metais JAV ūkis yra paženklinatas apsiginklavinimo vardu. Praėjusių metų pabaigoje ir š. m. pradžioje spartinamas apsiginklavinimas išsukė naują ūkišką pavojų — infliaciją, t. y. dolerio nuvertinimą. Šiam pavojui nustumti vyriausybė ėmėsi pusiau priemonių atlyginimui ir kainoms tvarkyti. Apgailestina, kad tos pusiau priemonės išsukė daugiau nepasitenkinimo, kaip atsidėjo naudoti. Darbininkų profesinės sąjungos ir nūdien nerimauja nors ir dėl tariamų atlyginimo varžymų, o ypač dėl kilimo kainų, kurios dar iki šio meto nėra nusistovėję. Gyventojų nuolatinis bauginimas kainų priežiūra patarnavo tik gerybių gamintojams ir prekybos tarpininkams. Praėjusių metų liepos mėn. išsukė nepaprastą prekių pirkimą ir sandėliavimą. Pastaruoju metu, kainoms nustojus žymiai kilti, gyventojai liovėsi sudarę nepaprastus atsargus. Prekyboje vėl normalūs santykiai. Mažmenų pirkimai nenuogaštuoja sudaryti didesnius išteklis atečiai. Kaikurių medžiagų yra žymūs ištekliai, todėl kainas mažinant yra skatinama paklausa.

Ši ūkiškoji padėtis nėra visiškai pastovi, o tuo labiau normali. Apsiginklavinimas paliečia pinigų rinkos apytaką. Tarp pinigų ir prekių rinkos nėra pastovaus santykio. Apsiginklavinimo skirtosios gėrybės iš tautos ūkio išskiriamos, todėl doleris rieda infliaciją. Kaikurių sričių pramonininkai gauna nebuvusios apimtys užsakymus. Š. m. II-me ketvirtyje jie dar didėja. Sie užsakymai rinkai ir apsiginklavinimas nepaprastai paliečia pramonės gamybą, kuri kapitalo savininkams žada milžiniškus pelnus.

Žaliavų priežiūra

Per š. m. pirmą ketvirtį pramonės gamyba padidėjusi daugiau 10% lyginant su pernai metų antrojo metų ketvircio gamyba. Padidėjimo 8% priskirti karui pramonei. Jos gamyba š. m. pabaigoje gali pasiekti 16% tautos ūkio. Šiose sąlygose yra neišvengiama žaliavų tvarkomoji priežiūra. Toji priežiūra pasakelbta š. m. balandžio 13 d., tačiau ji išsigalios tik liepos 1 d. Kaikurie metalai, o ypač plienas, bus paskirstyti patikrintiems gamybininkams. Priežiūros uždavinys daboti, kad ypač būtinieji metalai nebūtų vartojami ne pirmo būtinumo gėryboms gaminti. Ne pirmos svarbos gėrybių gamyba tuo būdu liks varžoma, nors jų paklausa būtų nemaža.

Tose sąlygose ūkiška rimtis daug pareis nuo imonininkų savitvardos ir drausmės. Kaikurie nūdienai reiškiniai ir imonininkų spekuliacinės nuotaikos nesu-

perką daugiau negu normaliai reikia ją civiliams reikalingai, gumos eksportu sulaukusi.

Hong Kongo prekybos sunaikinti esa negalima, nes tai reikštų suardymą viso tos kolonijos gyvenimo, o suardymas šio vakarietiškojo forpostas, esa, reikštų didelį smūgį. Tada, girdi, ir kinai galėtų atitraukti savo pajėgas nuo šios kolonijos ir įjungti jas į Korėjos karą. Tai nesąs komercinis reikalas, bet daug platesnis politinis. Šie pastarieji Jebb išvedžiojami, žinoma, nieko neįtikino ir aiškiai parodo, kad D. Britanija bizniui nori aukoti viską.

Pasirodo, kad ir guma Kinijai tebevežama. Kaip rodo paskutiniai pranešimai, vienas laivas su 3.500 tonų Malajų gumos, bijodamas komplikacijų Hong Konge, nugabeno ją stačiai į Kiniją uostą Whampoa, į pietus nuo Kantonio. Ir tai vadinama gumos eksportu sulaukymu.

— Fusan. — Prezidentas Rhee įsakė prarasti tarymą, dėl ko tarp pareiškė 6-oji divizija, dėl kurios tokių sukių nuostolių turėjo 27-oji Commonwealth brigada.

JAV valstybių ūkis

daro pagrindo daryti išvadą, kad varžymai įsigaliojus bus išlaikyti tinkama drausmė.

Š. m. per pirmą ketvirtį vartojamųjų gėrybių gamyba yra aukštesnė. Automobilų, televizijos reikmenų, radijo ir elektros priimtuvų gamyba neatsiliko nuo praėjusių metų lygmenis. Š. m. kovo mėn. pagaminta 750.000 automobilių, kai praėjusiais metais spalio mėn. tiesėk tą metų aukščiausia gamyba 770.000. Saldytuvų gamyba, per pirmą ketvirtį padidėjo 10%, elektros reikmenų 20%, lyginti su praėjusių metų atitinkamu ketvirciu. Tas gamybos spartinimas yra suprantamas — žaliavų varžymų grėsmė verčia daugiau gaminti, kad, įvedus varžymus, būtų galima pasipelninti.

Tose sąlygose suprantama darbininkų didesnė paklausa. Vien š. m. kovo mėn. padidėjo pramonės darbininkų. Išskyrus žemės ūkį, JAV imonėse dirbo kovo mėn. 53.8 mil. darbininkų, t. y. 2 mil. daugiau, kaip praėjusiais metais. Žemės ūkio darbininkų skaičius priklauso atskirų metų laikotarpiui. Tačiau pažymėtinas jų skaičiaus mažėjimas, nes pramonės darbininkija geriau atlyginama. Tai sako, kad š. m. apie 0.3 mil. ž. ū. darbininkų yra perbėgę į pramonę.

Kreditas

Gamybai didėjant nenoromis bankai turi didinti kreditą. Remiantis JAV bankų savitaisiais pranešimais, per š. m. pirmą ketvirtį išduota paskolų 13 bil. dol. daugiau, kaip praėjusiais metais tame pat tarpsnyje. Šiais metais, o ypač kovo mėn., žymiai padidėjo pramoninių ir prekybinių paskolų suma, kai pernai tuo metu vyko paskolų mažinimas. Pasko-

GEDIMINAS GALVA

los nekilnojamam turtui kiek padidėjo, o kitos paskolos, pavartojimo ūkiui, sumažėjo.

Prekybiniai bankai kiek sumažino valstybinių paskolų laktų fondus.

Nuolatinis karinio pobūdžio įsipareigojimų didėjimas užgula JAV tautos ūkį. Jei iš 9 mėn. biudžeto kariuomenės išlaidų meto 14.9 bil. dol., tai likutis — per 20 bil. dol. — apsiginkluoti.

Tose sąlygose suprantamas kaikurių ne geležies metalų, gumos civilinėje gamyboje apkarpymas, įvestas 1951. IV. 1 — juokdarys dieną. Aišku, kad apsiginklavinimo ir karo ūkis negalės išsiversti tomis normomis, kurios anuomet jam pritaikytos.

Š. m. pirmame ketvirtyje apsiginklavinimui sunaudota apie 10% plieno ir vario gamybos. Pieno šimtinė gamyba gali siekti 102-600.000 to. Tuo tarpu plieno rinkoje netrūks, nes šimtinė gamyba yra daugiau padidėjusi negu 10%. Aišku, kad antrame ketvirtyje bus žymesnis žaliavų apkarpymas, nes bus didesnė jų paklausa apsiginklavinimui.

Federal Reserve vadovybė suvaržė kreditą. Tos politikos išdavoje ilgametės investicijos ir paskolų laktams padidino metines palūkanas nuo 2½% ligi 3¼%. Nauja paskolų laktų laida yra neperleidžiama. Tų laktų 14 bil. dol. jau yra privačiose rankose. Ne vien valstybinių, bet savivaldybinių ir net privatinų paskolų laktų palūkanos yra atitinkamai padidintos.

Apsiginklavinimo spartinimas

Nors mobilizacija yra įstrigusi, tačiau apsiginklavinimas, kaip minėta, yra spartinamas. Tuo tikslu per šiu biudžetinių metų pirmuosius 9 mėnesius (JAV biu-

šimo monopolij. Jo pelnas kasmet iš šių žaidimų apskaičiuojamas iki 1,5 milijardo per metus; ir šios sumos jis gauna apie vieną milijardą iš nelegalių arklių lenktynių biuro, taip pat iš beisbolo ir kitų žaidimų. Kiekvieną atvejų Costello labai gerai supranta seną priežodį: "Kas tepa, gerai ir važiuoja", nes jis per metus išleidžia apie 800-1000 milijonų dolerių "arbatpinigių" įvairiems Amerikos politikams ir policijos viršininkams.

Paskutiniaisiais mėnesiais JAV senato nusikaltimų tyrimo komitetas pradėję pirminius darbus ir spėjo užklupti visą eilę įvairių tipų, kurie savo veiksmams terorizavo visą Ameriką ir, papirkdami aukštus valdininkus, buvo iki šiol laisvi. Jie yra: lošimų karalius San Francisko — Mickey Cohen, jo kolega Čikagoje — Joe Epstein, naujorkiečiai Sol Gold, Jack Friedlander, Adonis, Jack Lennon ir kiti, prieš kuriuos veikė kitos gangsterių grupės St. Louis ir New Orleans rajonuose.

Tačiau jų ponas ir maestro yra Frank Costello. Tai jau negali būti jokios abejonės — parodė trijų dienų tyrimas. Galų gale Frank Costello, pateikdamas savo gydytojo pažymėjimą, sukombinavo pasišalinti iš tardymo salės.

Svarbiau, negu minėti asmenys — bent užsieniai, — yra faktai, kad bekvietiniai kai kuriuos policijų vadus, paaiškėjo: jog vien tik viename arklių lenktynių stadione "Roosevelt" Naujorko mieste, iš nelegalių lenktynių susilažinimų gauta 300 milijonų dolerių. Tad suprantama, kodėl šio stadiono savininkas už metinę "protekciją" Frank Costello mokėjo 60 tūkstančių. Tas pats policijos valdininkas pasakė, kad Brooklyn policininkai už "nematomą" įvairių lošimų gauna kas savaitę nemažiau \$250.000.

Nėra ko stebėtis, kad Amerikos tauta ir senatas, tai patyręs yra nepaprastai susirūpinęs, ir senato posėdžiui einant milijonai televizijos žiūrovų matė verkiantį senato nusikaltimų komisijos seniorą senatorių Charles W. Tobey, kai jis išgirdo šiuos baisius nusikaltimų skaičius.

Salia šios komisijos nagrinėjami dar baisesni dalykai. Senatui J. W. Fulbright vadovaujanti komisija pertikrina tap vadinamo RFC — Valstybės ištaigų kasos — darbus. Prietaisavados, kad ir čia reikia viešo teis-

džetas prasideda ir baigiasi liepos 1 d.) leista karo kreditų 51.5 bil. dol., išspareigota 9 mėn. — 35,4 bil. dol., o per 9 mėn. išleista tik 14.9 bil. dol. Papildomų kreditų prašyta 6.4 bil. dol. Šiems metams ir 68 bil. dol. ateinančioms, kurių 61 bil. dol. prezidento jau pateiktas Kongresui svarstyti. Šiais kreditais numatoma padengti visas karines išlaidas krašte ir sutartimis pažadėtai tarpusavio paramai.

Imkime pavyzdžių gumos gamybos skatinimą. 1950 m. paskutinio ketvircio mėnesinė sintetinės gumos gamyba siekė 110.000 to, kai š. m. tiesėkia 90.000 to. Todėl įvyko aštrios gumos gamybos apkarpymas ir nuolatinis šauksmas, taikomas į britų spekuliacinę širdį: neišveiktie gumos į Kiniją. Jei du trečdaliai amerikietiškos gumos išeina padangoms gaminti, suprantama, artimoje ateityje turės paliesti automobilių ūkį. Gi amerikiečių

JAV vertina lietuvių organizuotumą

Amerika jau nepadės ginklų iki pasaulio saugumas bus užtikrintas. Lietuviai pirmą tarp kitų Rytų Europos tautų savo drausmingumu

Gegužės 9 d., tik ką grįžęs iš Vašingtono pasitarimų, VLIKO atstovas Amerikai ir Jungtinėms Tautoms min. Vaclovas Sidzikauskas, Lietuvių Jurnalistų Sąjungos NY skyriaus valdybos nariams padarė platų pranešimą apie įkurtąjį pabėgėlių Centrinį komitetą. Min. Sidzikauskas pažymėjo Vašingtone vyraujančių įsitikinimą, kad vis smarkiau įsibėginti amerikiečių karo mašina nebus sustabdyta iki pasaulio grėsmės bus sunaikinta. Kada šis sunaikinimas ateis, bet kam pranašinti sunku, bet pratrūkimai galys įvykti kiekvienu momentu.

Dėlto Rytų Europos pabėgėliai

energingai ruošiasi sutikti užgrįsiančius įvykius. Gegužės pradžioje Vašingtone įvyko, amerikiečiams visokeriopai remiant, vadovaujančių pabėgėlių konferencijos. Iš lietuvių jose dalyvavo Min. Zadeikis, prof. Stanka ir pats V. Sidzikauskas. Jose buvo tarp kitko nutarta paruošti ir su tam tikra pompa įteikti Valst. Sekr. Achesonui memorandumą, po kurio sektų plati spaudos konferencija.

Jau šių konferencijų išdavoje pradėjusi veikti studijų komisija, kuri studijuojanti būdų išlaisvintąsias tautas sugrąžinti į laisvojo pasaulio ekonomiką ir civilizaciją.

Atsakydamas į "NL" korespondento klausimą, ministeris atsakė, jog amerikiečiai supranta esamo susiskaldymo, kaip pav., tarp lenkų, prieštatis, bet jie vis tiek daugiau simpatijų reiškia vienigoms kad ir mažoms tautoms, pabrėždami, jog šitai jas iškelia į politiniai subrendusių tautų tarpą. Atsakydamas į "T2" korespondento užklausimą, ministeris pasisakė žinąs apie vokiečių notą okupaciniams gubernatoriams, jog jie nori tik žemių turėtų prieš 1937 metus, bet jis manąs, jog lietuvių vis tiek turi spausdinti Rytprūsių sugrąžinimo, nes tai galbūt per amžius vienintelė ir paskutinė proga.

Juo labiau, kad ši lietuvių politika yra remiama didžiųjų demokratijų diplomatų.

Užbaigiant min. Sidzikauskas pareiškė mieliai priitariąs "T2" bendradarbio pasiūlymą šitokias konferencijas ruošti dažniau ir sutiko sekanciją padaryti po birželio mėn. konferencijos ir didesnei grupei lietuvių spaudos žmonių.

Sekantį pranešimą valdybai padarė Dr. V. Dambrava, kuris deleguotas užmegsti ryšį su Tarpatautinės Laisvųjų Jurnalistų Federacijos Amerikos skyriumi Naujorko. Valdyba greitai laiku skelbia vietoje gyvenančių jurnalistų visuotiną registraciją. Jų čia susirasia apie 30.

Alm.

Susiprato...

Kada sovietai visai užgulė, amerikiečiai, pradėję mobilizaciją, apsižūrėjo, jog tremtinių stovyklose iki šiol rūdija apie 26 tūkstančiai intelektualų. Dabar Fordo Fondas paskyrė \$500.000 pagreitinti šių asmenų atvežimą į JAV-bes.

sakyti, kas yra pavojingesnis: korupcijos vėžys ar valstybės paslapčių išdavimas. Nelaimingai būdu šie reiškiniai abu paraleliai matosi Amerikoje. Viena aišku: atominės bombos paslaptis buvo išduota Rusijai daugelį mėnesių prieš pirmos atominės bombos išsprogimą Hirošime.

Galbūt, Amerikos tauta už šį išdavimą savo laiku apmokės tūkstančiais ar milijonais užmuštų. Visiems kyla klausimas kodėl Amerikos ir Anglijos vyriausybės nepasistengė tokios tautos likimą lemančios paslapties apsaugoti? Šis ir panašūs klausimai, aišku, turės įtakos būsimiesiems prezidento rinkimams 1952 metais.

Is "C" išvertė J. P.

VID. EUROPOS TARPTAUTINIAI SĄJŪDŽIAI

Sąjūdžių giliųjų prieštastys

Jau ir lėtai mąstantieji protai šiandien pradeda suprasti, kad 1939 m. prasidėjęs totalitarų žygis prieš laisvąją žmonių nęra tik paprastas, eilinis karas, kokių žmonija jau yra pergyvenusi ne dešimtimis, bet šimtais. Vis daugiau žmonių palengva supranta, kad dabartinis karas savo tikslu turi visiškai pakeisti žmonių kultūrą, sukurti milžinišką "laimingų" vergų valstybę, visiškai panaikinti visokią laisvę ir pasaulėvaldų įvairumą ir išnaukinti laisvės norinčias tautas ir, ypač, jų kultūringąjį sluogsnį.

Vergų pasauliui dabar (t. y. nuo 1945 m. vasaros) vadovauja viena Rusija. Šiame kare Rusijos nacizmas nepaprastai išbujojo, nes karo metu jis gavo labai stiprios materialinės ir moralinės pagalbos iš chaotiškai pakrikusių ir nebevaldančių demokratijų.

Neo-nacizmui vadovauja Rusija, turinti beveik šimtą milijonų žmonių, kurių ne visi komunistai. Bet visose Rusijos kolonijose dabar yra jau apie 700 milijonų gyventojų. Tais pačiais komunistais dabar tvirtai valdo bent 800 milijonų žmonių. Teorėtiškai galvojančios, Sovietai, gal būtų, atėję sugebėtų organizuoti net 40 milijonų armiją žygiui prieš laisvąjį pasaulį.

Sakykite, kad dabartinį karą Sovietai pralaimi... Tai kasgi tuomet mus laukia? Amerikos valdžioje vyraujantieji protai vis dėlto bandys Rusiją atstatyti labai galinga, milžiniška, bent jau su tomis gausiomis kolonijomis, kurias Rusija turėjo 1938 m. ribose. Tai būtų bent 180 milijonų gyventojų, esančių viename ištisame ir milžiniškame žemės plote. Rusija, žinoma, liktų jautriausia nacionalistine, bet nebe sovietine. Nėra jokio pagrindo galvoti, kad Rusijos neišpasakytas veiksmai greit eitų mažyn. Mirties stovyklas panaikinus, Rusijos gyventojų skaičius augtų pasibaigtiniu greičiu ir stumtų ją į naujus užkariavimus, įgeigę Vakaruose būtų silpnų, mažų kaimynų, kaip jų buvo 1939 m.

Žaliosis Internacionalas

Dabartinis ir, labai tikras, būsimasis Rusijos imperializmas ir per jį sužlugdymas aukštose Vakarų kultūros yra toji nuolatinė ryškė, kuri verčia mažas ir vidutines Vidurinės Europos tautas jungti jėgas savo prarastai laisvei atgauti ir paskiau tai laisvei apsaugoti. Ši gyvybinė tikslas pasiekti galima tik organizuotai ugdati Vidurinės Europos tautų artimą bendravimą ir laisvinimo pastangų jungimą. Tuo tikslu nuo 1945 m. Romoje, Paryžiuje, Vokietijoje ir Londone susikūrė keletas Vidurinės Europos klubų, kurių bene veikliausias buvo Romoje. Porai metų praslinkus tremtiniai pradėjo išsisklaidyti po platesnį pasaulį. Jų žymiausioji dalis atsidūrė S. Amerikoje. Tad čia ir politinė jų veikla gerokai padidėjo, atsirado ir tarptautinės organizacijos.

Pirmiausia susiorganizavo Žalioji Internacionalas ir 1950 m. pradėjo leisti žurnalą *Monthly Bulletin of the International Peasant Union*. Jo biuras Vašingtone. 1950 m. gegužės 8-10 jis sušaukė savo konferenciją, kurioje greta delegatų buvo ir daug svečių iš Amerikos įvairių įstaigų. "International Peasant Union" sudaro še kraštai: Albanija, Bulgarija, Chorvatija, Čeko-Slovakija, Estija, Vengrija, Lenkija, Lietuva, Serbija, Rumunija. Lietuvos Valstiečių Sąjunga Centro Komitete atstovauja ponis A. Devenienė. Egzekutyvio Komiteto pirmininku yra S. Mikolajczyk, buvęs Lenkijos premieras, vicepirmininkais: Ferenc Nagy, buvęs Vengrijos premieras, Dr. Vladko Macek, buvęs Jugoslavijos vicepremieras, Dr. Milan Gavrilović, pirmininkas Serbų Agrarų Partijos ir Dr. A. Popa, Rumunijos Nacionalistinės Kaimiečių partijos narys. Jos general. sekretoriumi yra Dr. G. Dimitrov, Bulgarijos Tautinio Komiteto pirmininkas. Kas šitaime internacionalas nėra Latvijos Ukrainos ir Gudijos. Žaliojo Internacionalo tikslų tarpe yra iškovimas priemonių Vidurinės Europos Federacijai organizuoti, kad ateity misų kaimiečiai nebūtų nusavinami svetimų okupantų iš Rytų ar Vakarų.

Krikščionių Demokratų Internacionalas

1950 m. pavasarį ir vasarą susintensyvėjo pasitarimai krikščioniškųjų partijų ir politinių sąjūdžių apie suorganizavimą savojo internacionalo. Tų pačių m. liep. 26 d. Naujorkė krikščionių politinis internacionalas susiorganizavo ir jau pradėjo veikti, pasivadinęs *Christian Democratic Union of Central Europe*, arba sutrumpintai CDUCE. Šiuo metu šio organizacijos įeina Lietuva, Čeko-Slovakija, Lenkija, Vengrija ir Jugoslavija. Kai Latvijos krikščionių demokratų steigėjas vyskupas Rancans atvyko Ameriką, tai numatoma proga ir Latvijai šiame internacionalo dalyvauti.

Egzekutyvio Komiteto pirmininku išrinktas prelatas Joseph Kozi-Horvath (Vengrija), vicepirmininkais Dr. Miha Krek (Jugoslavija), Prof. K. Pakštas (Lietuva), Karol Popiel (Lenkija) ir Dr. Adolf Prochka (Čeko-Slovakija); generaliniu sekretorium Konrad Sieniewicz (Lenkija), išdiniuku Pranas Vainauskas (Lietuva) ir nariais: Dr. Ivo Duchacek (Čeko-Slovakija), prelatas Fr. Gabrovsek (Jugoslavija) ir Dr. Laszlo Varga (Vengrija).

Prieš Antrą Pasaulinį karą veikė Paryžiuje krikščioniškos pasaulėžiūros partijų Nuolatinis Sekretariatas, kurio vedėju buvo p. Georges Bidault, dabar jau labai žymus Prancūzijos valstybės vyras. Po karo tas krikščionių internacionalas buvo atgaivintas Montreaux (Sveicarijoje) suvažiavime 1946 m. rudenį ir pavadino "Nouvelles Equipes Internationales", sutrumpintai NEI. Dabar Amerikoje veikia Vidurinės Europos Krikščionių Demokratų Internacionalas labai glaudžiai bendradarbiauja su NEI, kurio generaliniu sekretoriumi dabar yra p. Robert Bichet.

CDUCE įsteigė ir jaunimo sekciją su centru Paryžiuje ir parūpino tai sekcijai pinigines paramos. Jai vadovauja p. Bobrowski.

Nuo kovo mėn. pradžios CDU CE atidarė dviejų kambarių biurą Vašingtone, kuriame dirba spaudos reikalų vedėjas p. Bohumir Bunža, čekas; ir viena sekretorė. Duota jau pradžia savam knygynėliui ir užsakyti svarbiausieji Amerikos ir Europos laikraščiai.

1951 m. sausio mėn. CDUCE gerokai sustiprėjo finansiškai. Tad vasario mėn. 2 d. Naujorkėje centrinis komitetas suplanavo platesnę veiklą. Nutarta atidaryti savo biurą Vašingtone, turėti savo delegatus Paryžiuje ir Romoje, leisti knygeles apie savo veiklą praeityje, suselpti "Tėvynės Sargą" spausdinimą. Šis rimtas lietuvių žurnalas pasirodė šiuo metu esančios vidurinės krikščionių demokratų organas tremtyje.

Kovo 2 d. CDUCE centrinio komiteto posėdis pirmą kartą įvyko jau savose patalpose Vašingtone. Posėdžio metu paaiškėjo, kad pirmai brošiūrai (anglų kalba) straipsniai jau suplaukė. Ji apims krikščioniškųjų partijų istoriją visuose penkiuose internacionalo kraštuose; ji žada būti naudinga savitarpim susipažinimui, o lygiai painformuos ir Amerikos politinius sluoksnius apie krikščionių politinę ideologiją plačioje Europos zonoje nuo Baltijos iki Adrijos, kur gyvena apie 65 milijonai žmonių su stambia procentu krikščioniškai nusiteikusių piliečių.

Antroji knygelė žada būti apie Vidurinės Europos santykius su Vakarų Europa. Ji painformuos amerikiečius, kad Vidurinė Europa yra Vakarų pasaulio dalis istoriniu, kultūrinu, ekonominiu ir politiniu požiūriu. Balandžio 27 d. susirinkimas Vašingtone principu yra nutaręs atidaryti mažą biurą ir Naujorkėje. Ten numatoma pora apmokamų redaktorių mažam biuleteniui leisti. Redaktorių nutarta samdyti lietuvių ir vengrų tautybės. Tokių redaktorių dabar ir ieškoma. Jie privals gerai mokėti anglų kalbą ir šiek tiek kitų Europos kalbų. Jiems taipgi teks pareiga palaikyti santykius su internacionalo kraštų piliečiais, sutinkamais Naujorkės apylinkėse.

CDUCE nutarė draugiškai san-

KAZYS PAKŠTAS.

tykiauti su Kaimiečių Internacionalu, su socialistų ir liberalų organizacijomis, nes visų šių sąsiūbimų politiniai tikslai yra demokratiški ir artimi CDUCE tikslams. Tad ir nutarta su jais artčiau bendrauti visos Europos labui. Tuomi lyg ir pabrėžta, kad partijos su totalitariniais palinkimais nesinaudoja CDUCE simpatijomis.

Vidurinės Europos Federalinis Klubas Pittsburghe

Šių eilučių autorius vis labiau nerimastavo ir rūpinosi, kad Amerikoje niekas dar nedirbų pačio svarbiausio politinio darbo, nežūrų į tolimesnę ateitį Vidurinės Europos jėgų kovai prieš Rusijos pastovų nacionalizmą ir ilgaamžį pavojų. Dažnai tenka skačiuoti ir lyginti Rusijos ir jos mažesnių kaimynų gyventojų prieauglį, resursus bei žemės plotus, ekspansijos palinkimus ir Rusijos 400 metų tvirtą "Drang nach Westen". Šiems procesams pavaizduoti savo studentams pagaminau eilę mažų žemėlapiukų. Ir visos mano sąskaitos veda prie vieno taško: vakariname Rusijos pašony pastoviai gyven-ti bus leista tik vienai labai didelei valstybei, mažos valstybės čia ilgai neišsilaikys. Tad reikia skubiai ir intensyviai ugdyti ir brandinti vienos didžios federalinės valstybės idėją Vidurinėje Europoje, kad apsaugotume nuo Rusijos plėšrumo mūsų žemes ir kultūros turtus, mūsų kalbas, religijas, tradicijas ir papročius. Reikia gi plataus tarptautinio sąjūdžio su aiškia programa mažosioms tautos gelbėti ir jas apsaugoti, visas jų galias sujungiant galingon federacijon. Tuo tikslu 1950 m. vasarą pradėti pirmieji pasitarimai Pittsburghe gyvenančių lietuvių, slovakių ir ukrainiečių; kaikuomet prisijungdavo latvių ir estų. Galop 1951 m. sausio mėnesį jau susiformavo organizacija, pasivadinti "Middle-European Federal Club". Vasario 5 d. šis klubas pirmą kartą susirinko su statutu. Nuolat ir uoliai dalyvauja lietuviai, ukrainiečiai, slovakai, čekai, vengrai ir slovenai; ne taip uoliai lankosi lenkas, estas ir latvis. Kitų tautų dar ieškoma dinaminių visuomenininkų. Pittsburghas nėra patogiausia vieta, nes čia daug mažiau politinių tremtinių. Klubas pirmininku yra šių žodžių autorius, vicepirmininku prof. Stephen Borsody, buvęs Vengrijos diplomatas, sekretorium prof. Cyril Zebot, slovenas, ekonomistas, buvęs Vid. Europos Federalinio Klubos sekretorium Romoje ir ten veikęs kartu su mūsų diplomatijos šefu S. Lozoraicu; išdiniuku adv. A. Lucky iš Vakarų Ukrainos.

Moterų memorandumas JTO

United Nations, Lake Success, N.Y. (LAIC) — Gegužės 7 dieną Common Cause Tarptautinio Moterų skyriaus delegacija atsilankė į Jungt. Tautų Moterų Statuso Komisijos posėdį ir įteikė memorandumą.

Rašte kurį pasirašė Common Cause pirmininkė Mrs. Natalie Wales Paine, yra nurodoma, kad "teroras, discriminacija ir persekiojimas nepranyko su naciskuoju režimu, bet tebesitęsia tokiuose kraštuose, kaip kad Bulgarija, Estija, Vengrija, Latvija, Lietuva, Rumunija ir kt."

Priverčiamųjų darbų stovyklos, tremimai, maisto stoka, šeimos gyvenimo varžymai ir skaidymai naikina tautas ir paniekina moterystę, neleidžia sukurti ir auginti normalias šeimas. Tokia praktika paneigia JT paskelbtas Žmogaus Teises. Memorandumas išveda, kad komisijos darbotvarkėje "socialės ir ekonominės diskriminacijos prieš moteris išvengimas" ir keli kiti darbai leidžia komis. pradėti tyrinėjimą apie būklę pavergtuose kraštuose. Todėl prašoma darbotvarkės įtraukti šį tyrinėjimą "tikslu įstabdinti tokias antihumanitines ir paniekiančias moterų būklės sąlygas aukščiau minėtuose kraštuose".

Amerikos lietuvių Marijona Kižytė dalyvavo šioje delegacijoje. Atstovės ištisą dieną lankė įvairių valstybių atstovus ir patiekė davinį apie būklę įvairiose valstybėse.

maidenį. Susirinkimai šio klubo pasižymi gyvumu ir įdomumu. Dažnai svarstomos ir aiškinamos paskutinės žinios iš Vašingtono.

Klubui gražiai pavyko išspręsti tautybių santykių, suteikiant klubo lygų balsą kiekvienai tautybei (ne valstybei). Pavyzdžiui, jame lygiomis teisėmis dalyvauja čekai ir slovakai. Iš čekų dalyvauja labai žymus ekonomistas ir socialistų veikėjas prof. Dr. Josef Macek ir greta jo grupė slovakių, savo nepriklausomybės karštų apaštalų. Tai bene bus vienintelė organizacija Amerikoje kur čekai ir slovakai susitinka kaip dvi nepriklausomos tautos ir neturi savitarpio barnių. Savo dabartinėje veikloje klubas numato jungti šias tautas: estus, latvius, lietuvius, gudus, ukrainiečius, lenkus, slovakius, čekus, rumunus, vengrus, bulgarus, slovenus, chorvatų, serbus, makedoniečius ir albanus. Taigi 16 tautų. Kitoms geografiškai artimos tautos, kaip Austrija, Suomija, Graikija, Turkija ir Kazakos, Vid. Europos Federacijos durs būty plačiai praverptos, jei tos šalys panorėtų ateity su mumis vienyti.

Klubas iniciatoriai kol kas mažai vilčių turi visos Europos Federacijai suorganizuoti, tačiau skaito save Europinio Sąjūdžio dalimi ir mielai dalyvautų Pan-Europos Federacijoje, kaip 16 jos narių.

Būtų labai naudinga, kad tokių

Kas užsispiria, prasimuša ir be nieko pradėjęs

Torokvei, 37 metų estas, pabėgęs 1944 metais iš Švedija, atvyko į Kanadą 1948 metais. Šiandien jis yra savininkas "Scepter Manufacturing Company" su 15 tarnautojų ir dviem aukštų įmonė Toronte ir daro mėnesinę apyvartą \$10.000 plastikos žaislais.

Jis paliko Estijoje savo gerą žvejybojimo ir konservavimo įmonę ir pradėjo Švedijoje viską iš naujo su \$22 savaitiniu atlyginimu fabrike. Vėliau jis pasidarė atstovu Šveicarijos aluminijaus dėžučių, kurios buvo panaudotos švediško kavario pakavimui.

Sutaupęs \$2000, jis su žmona ir sūnumi atvyko į Kanadą, Torontą, kurį pasirinkęs dėl to, kad pirmosios keturios raldės buvo tos pačios kaip ir jo pavardės.

Pradžioje jis mėgino parduoti europiečių importieriams kanadiškas prekes, per ryšius, kuriuos jis padarė per Kanados Internationalinę Prekybos parodą. Jam nesisekė dėl kanadiečių dolerių trūkumo Europos rinkoje.

Iš Švedijos jis buvo atgabėjęs keletą pavyzdžių plastikos žaislų ir galvojo, kad šitie bus sekmingi Kanados rinkoje. Tais laikais plastikos žaislai buvo dar gan naujas dalykas: jie buvo gaminami Britanijoje ir JAV. Kanadoje jie nebuvo gaminami modernišku elektronų metodu, kad

klubų atsirastų visuose tremtinių centruose, kaip Naujorkas, Philadelphia, Bostonas, Clevelandas, Čikaga, Detroitas, Los Angeles, Torontas ir Montreal. Ir lietuvių galėtų imtis garbingos iniciatyvos darbą pradėti, suaukiant porą atstovų nuo kitų tautybių. Tik reikia sąjūdžiui parinkti dinamiškų, reikala suprantančių ir Europos laisvę branginančių asmenų.

Klubas spaudoje kaip ir nesigarsino, bet jau susisiekė su svarbiausiomis Amerikos oficialėms įstaigomis ir rado ten visai šiltų simpatijų savo tikslams. Tikimasi net visai apčiuopiamos paramos, nes Amerikos žymūs politikai jau seniai laukė tokių žygių iš europiečių. Klubas steigimo klausimu galima kreiptis į Dr. K. Pakštą, Duquesne University, 331 Fourth Ave., Pittsburgh 22, Pa.

Superinternacionalas

1950 m. birželio 15 d. šių žodžių autorius nuvyko Čikagon ir turėjo rimtą pasitarimą su ALT vadais apie Vidurinės Europos federacijos sąjūdį, įteikė trumpą pro memoria, adresuotą ALT ir VLIKui.

Truputį vėliau kiti Vidurio Europos politikai bandė tokį sąjūdį pradėti Naujorkė ir Vašingtone per aukščiausius šio regiono politinius komitetus. Kaip man, taip ir jiems nepasisekė pradėti (Nukelta į 4 psl.)

ir keletas kanadiečių pramonininkų planavo tą gamybą pradėti.

Torokvei problemos nebuvo tikrai technologiško pobūdžio. Jis turėjo dar ir kitų sunkumų: nemokėjo anglų kalbos ir nepažino kanadiečių biznio ir prekiavimo metodu. Jo žinojimas inžinerijoje ir braižyboje taipogi buvo menkas. O be to, jis neturėjo kapitalo.

Jis parodė švediškus pavyzdžius kanadiečių krautuvėms ir, pastebėjęs susidomėjimą, pradėjo mažą gamybą savo namų rūsyje.

Pagaliau jis gavo reikalingos pagalbos iš Ontario Tyrinėjimo Vadovybės — Ontario Research Council, — kuri aprūpino jį literatūra ir patarimais ir padėjo užmegsti prekybos ryšius. Pasitiks jaunas pramonininkas, padaręs pirmus plastikos gaminius, pakvietė prekybininkų atstovus pas save.

Jo anglų kalba buvo perdaug ribota, kad jis būtų galėjęs paaiškinti savo reikalavimus, tad aiškino rankomis.

Zaislai buvo tuščiaviduriai plaukiojantieji pliažo gyvuliukai, laiveliai, žaisliniai Velykų margučiai ir tt. Krautuvininkų atsiliepmas buvo puikus.

Pradžioje dirbo jis ir žmona, paskum padidino savo tarnautojų skaičių iki keturių, o 1949 m. birželio mėn. jis jau turėjo pelno, kurį investavo į biznį. 1950 m. kovo mėnesį "Scepter Manufacturing" persikėlė į savo dabartinį dviejų aukštų fabriką Brunswick Ave.

Jis dabar siunčia savo prekes po visą Kanadą ir paskutinėje parodoje Montreaulyje pirkėjai iš Venezuelos ir Pietų Afrikos rodė susidomėjimą jo gaminiais.

Torokvei darbo pavyzdžiai

Kolchozai — suvaldymo priemonė

Kolchozinimas dėl to taip suinirsimu vykdomas, kad bolševikai laiko juos tikromis rusinimo ir komunistinio tvirtovės. Ten partija gali kontroliuoti visą jų gyventojų veikimą ir jau sukolchozinta 96 proc. visos žemės. Miškų ir pop. pram. min. P. Kuris pasigyrė, kad, pradėjus kolchozininkams vartoti elektrinius piuklus, planas buvo įvykdytas 109,8 proc. Dar visiškai atsilikęs avių ūkis. Nors įvairiuose kursuose mechanizacijos mokosi 21.000 kolchozininkų, Kalvarijos rajone buvo gauta iki 37 proc., traktorių piauanasios mašinos rūdią apie Simną etc. Sukolchozinti buvo ir Nidos žvejai. Visos vadovaujamos vietos ten atiduotos rusams. Zvejams įsakta per naktį pagauti ir pristatyti ne mažiau kaip 700 kg. žuvies. Užtat Rusnės žuvininkystės įstaiga mušasi ir raud.milijonierius ir, laimėjusi antrą kartą visasajungines soc. lenktynes, be to, išpildžiusi 134 proc. planą, gavo raud. vėliavą ir 42.000 rublių.

Išdavimą vargšams kolchozininkams jiems priklausantis grūdų avansu virš 15 proc. "SL". Nr. 250 vadina "antivalstybine tvarka". Kazlų Rūdos r. neatliko nė 1,5 pyliavos dalies; panašiai yra ir Jėzno rajone. Trakų, Kalvarijos, Klaipėdos rajonuose

trūksta pašarų ir tvartų. Radviliškio — linų sėklų m. planas įvykdytas tik 12 proc., o pluošto vos 5 proc.: Kybartų, Marijampolės, Seduvos, Baisogalos, Šilutės ir kt. rajonuose neįreiami pūdymai, nors tam darbai yra visi galimūmai, etc.

Lapkričio pradžioje jau 85 proc. ūkininkų buvo suvaryti į kolchozinius ūkius. Dotnuvos rajone Montviliškių kolchozininkų vardu jau yra sutarta pergabenti viensėdžių trobėjus į kolchozinį kaimą, kad iki 1952 m. visi kolchozininkai gyventų vienoje vietoje. Ten bus įsteigtas pavyzdinis kolchozas. Iš CK sekr. Trofimovo pareiškimo paaiškėjo, kad Lietuvoje vietoj 3.628 mažesnių kolchozų sukurti 1.369 dideli. Vidutiniškai didelis kolchozas, kurių ne vienas jau prasimušė į milijonierius, apima 127 kol. kiemus — ūkius su 1545 ha žemės, iš kurios 953 — dirbamos. Šiaulių rajone vietoj 10 smulkių ž. ūrėlių įkurtas 41 stambus kolektyvas. Vėikia 113 MTS. Žodžiu, Lietuvos kaimas nori na padaryti "marksistinis turiniu, o maskoliškas savo forma". Ir jame įvedama tokia baudžiava, tokios nėra buvę didžiausiais dvarininkų siautėjimo laikais. Net daugiau: dabar kolchozininkai, priristi prie jiems skirtų kolchozų, turi "tėvui ir mokytoju" siūsti už tą baudžiavą net džiaugsmo pareiškimus, kad nesitveria laimė...

Vienkiemiai nyksta

Rusams okupantams žiauriai spaudžiant, lietuvių kolūkininkai priverčiami keltis į bendras gyvenvietes, kad juos lengviau sektų šnipų akis. Bolševikai sakosi, jog juos čia aplankys kinaai, skaityklos, ambulatorijos. Laisvąjį Lietuvos ūkininkui sekmadieniais būdavo laiko, jei jis nori, važiuoti į bažnyčią ar į kiną į artimiausį miestelį, spaudos piliučių, kaip jo antras sūnus, kuris gimė kovo mėnesio pabaigoje. CS

Jis vis kalba apie didesnę našumą, bet spaudoj vis prasisklaidžius, kad štai tokiam ir tokiame kolūkyje "dirvonuoja apie 20 ha žemės, nors anksčiau gyveno buožė Laucius, gaudavęs puikų vasarinį kviečių derlių". "Bendras arklis visada liesas", bet tyronams rūpi ne gerbūvis, bet pasaulio užgrobinimas, ir visiškai savųjų vergų apvaldymas.

Interventų nusikaltimai

Vykstant Paryžiaus konferencijai Leningrade laivyno ministerijos rūmuose ištatyta paroda, pavadinta "JAV interventų nusikaltimai Sovietų teritorijoj". Parodoje vaizduojama vad. "balutųjų intervencija", kurią bolševikai paskandino kraujuje.

Ukrainiečiai apie "Lithuanian Bulletin"

New York (LAIC) — Amerikos Ukrainiečių Kongreso Komiteto leidžiamas bertaininis žurnalas, "The Ukrainian Quarterly", nepaprastu šiltumu rekomendavo savo skaitytojams ALT leidžiamą "Lithuanian Bulletin" editorialinę politiką. Paskutiniame (t. 7, Nr. 1, Ziema 1951) žurnalo numery rašoma: "Šis negincytinai aukščiausias (superb) kokybės ALT leidinys pateikia rusiškąjo imperializmo vaizdavimą, kurio vertė yra nepaprastai aukšta ir rekomenduotina bendram skaitytojui. Šarlatanišką politišką galvoseną tam tikrų rusų emigrantų, kurie nuduoda esą "liberalai" ir "demokratai", jis nagrinėja tokiu nepaprastu įsigiliniu, kad

apsišvietęs skaitytojas gerai apsišarvuoja pramatyti klatingumą tokių tariamų girtinų siekinių, kaip kad "demokratinė Rusijos tautų federacija", kuri didžiulėmis Sovietų Sąjungos nerusiškomis tautomis tegali reikšti autokratiską rusų "hegemoniją ir tradicinio rusiškąjo imperializmo kontūrus. Kai šis puikus (excellent) editorialis atžymi, tiktai tuo atveju, kai rusai emigrantai bus pasirodę tikrai liberališki ginti šventą demokratiską apsisprendimą dėsni, taikinti visoms tautomis — būsia galima pripažinti skaitų integralumą jų reikškamam demokratiškam idealui. Trumpai sakant negali būti kitokio pagrindinio bandymo jiems matuoti."

CNR geležinkelių stovis 1950 m.

Kiekvienais metais veik valstybinė Kanados geležinkelių bendrovė CNR — Canadian National Railway — skelbia metinį pranešimą apie savo geležinkelių stovį. 1950 m. šios bendrovės veikimo apžvalga paskelbta Canadian National Magazine š.m. gegužės mėn. laidoje.

Iš to pranešimo matyti, kad ši milžiniška bendrovė, iš geležinkelių gavusi pajamų \$553.831.581, pridėjusi prie to dar visas kitas savo pajamas, galutinioje išvadoje turėjo \$3.261.235 nuostolio. Bendrovė didžiulė, kad nuostolis ne toks didelis, kaip buvo 1949 m. — net \$42.043.026, tačiau randama, kad keistina yra visa bendrovės ūkio sistema.

Pranešime pabrėžiama, kad 1950 m. pajamos buvusios didžiausios visoje bendrovės istorijoje. Kiekvienai metų minutei pajamų išeina daugiau kaip 1000 dolerių.

Vien geležinkelius, neskaitant viešbučių ir kitų pagalbinųjų įmonių, bendrovė turėjo 112.874 tarnautojus, kuriems išmokėta \$318.

208.185 algų. Šiais metais bus išmokėta žymiai daugiau, nes ir algos pakeltos ir darbo laikas sutrumpintas iki 40 val. savaitėje. Valstybinių mokesčių bendrovė sumokėjusi \$11.944.611.

1950 m. bendrovė darbe turėjusi 2.677 įvairaus tipo garvežius, 106.281 prekių vagoną, 3.459 keleivinius vagonus, 7.947 darbo komandų vagonus ir 36 vandens susisiekimo priemonės — keltus, valtis, laivus ir tt.

Daug riedmenų naujų užsakyta, iš kurių vien garvežių dar šiais metais bus gauta 32, o 1952 m. — 88. Pradėta visa eilė naujų statybų bei praplėtimų.

1950 m. CNR geležinkeliai yra pervežę 81.364.658 tonas prekių ir 16.879.857 keleivius — 1.858.514 mažiau kaip 1949 m.

— Otava. — Per pirmą verbatimą savaitę Europos brigadai suverbuota 2.377 vyrai, t. y. 650 mažiau, kaip buvo per pirmąją savaitę suverbuota Korėjai skirtajai brigadai. Išviso brigadai reikia 5500-6500 vyrų

Winnipeg, Man.

Motinos Dienos minėjimas
Šiais metais Motinos Dienos minėjimas įvyko St. Paul College salėje. Dalyvaujant skaitlingai šeimai lietuviams buvo kukliai išpildyta programa.

Minėjimą atidarė L. Bendruomenės pirmininkas M. Januška, pakviesdamas atsistojimą pagerbti motinas. Paskaitą skaitė p. A. Dudoravičius. Lietuvių šėštadieninės mokyklos vaikučiai gražiai išpildė du plastikos šoukus su dainomis močiutei. Solo pianu lietuviškų liaudies dainų popuri paskambino p. Janek-Yčaitė. Choras padainavo dvi daineles; tautinių šokių grupė pasuko Rugelius ir Kalvelį. Minėjimas baigtas Lietuvos himnu.

Kun. S. Kulbis, S.J., gegužės 9 d., pravažiuodamas lankyti lietuvių kolonijų buvo sustojęs Winnipege ir aplankė vietos kleboną kun. B. Mikalauską, OFM, kuris sekantios dienos rytą palaidėjo svečią į stotį.

Saunios vestuvės
Gegužės 12 d. gražiai išpuoštoje bažnyčioje priėmė moterystės sakramentą Valentinas Simanavičius su Brone Bunkute. Buvo sugiedotas Veni Creator. Panelė Pranciška Brown pagiedojo solo

Schuberto Ave Maria. Pirmąją pamerge buvo p-lė Aldona Mikalauskaitė, pirmuoju pabroliu — Alfa Balčiūnas.

Sutuoktinių banketas įvyko p. p. Mikalauskų namuose, kurie nepaprastu nuosirdumu vaišino svečius. Lietuviškos dainos ir muzika linksmino kiekvieną. Jungtinių diena jaunavedžiams liks amžinai atmintina.

Kartu buvo atšvęstas p-lės Aldonos Mikalauskaitės gimtadienis. Aldona yra nepaprastai veikli mergaitė, labai daug nusipelnusi lietuvių kolonijai savo darbštumu ir prisidėjimu prie kiekvieno veikimo, parengimo, visada ir visur pirmutinė, nežinanti nuovargio. Tikrai ideali lietuvaite.

J. Garša.

Dr. N. J. Neufeld Gydytojas ir Chirurgas

612 Boyd Building
Tel. 925069

Rezid. 1102 Wolseley Ave.
Tel. 34222

Winnipeg, Man.

Sudbury, Ont.

● Š.m. birželio mėn. 10 d. Sudburyje įvyks Sault Ste. Marie vyskupijos Eucharistinis kongresas. Jo organizatoriai pageidauja, kad kongrese dalyvautų ir lietuviai. Tai būtų graži proga viešai pagarbinti Kristų ir tuo pačiu pasirodyti, kaip lietuviams.

● Sudburyje gali būti atidarytas lietuvių vaikų darželis, jei atsiras norinčių pakankamas skaičius.

● Pr. Gabrėnas ir J. Puišytis sukūrė lietuvišką šeimos židinį.

● P. Griškoniai savo dukrelę pakrikštijo Zitos-Liucijos vardu.

● Per Sekmines pas p. Dilkus atsilankė p. Mažeikis ir p. Stradomskij šeimos iš Delhi, Ont.

● Netoli Sudburio J. Dambrasko vištų ūkyje sudegė vištė su vištomis. Nuostolių padarė.

HAMILTON, Ont.

Birželio 2 d., šeštadienį, 6 val. v. St. Michail's Hall, 213 James Str. buvusi "Central Hall"

pagerbiant Dr. L. Lieviną yra rengiamas vakaras su menine dalimi. Meninę dalį išpildys Kanadoje augęs lietuvių jaunimas ir vaikučiai. Po meninės dalies — šokiai, griežiant lietuvių orkestrui. Bufetas, užkandžiai su įvairiais gėrimais. Įžanga \$1.00. Visi Hamiltono ir apylinkių lietuviai maloniai kvečiam atsilankyti.

Rengėjos.

Nauji Kanados lietuviai

I Kanadą iš Bremeno išvyko: 1951 m. balandžio 25 dieną laivu "SS Nelly".

1. Schikedanz Walter
2. Schikedanz Elli
3. Schikedanz Bruno
4. Schikedanz Inge
5. Serafinas Pranas
6. Serafinas Bronas
7. Danisevičius Juozas
8. Danisevičius Maria
9. Adomaitis Albina
10. Botez Margarita
11. Janušas Jonas
12. Gasteravičius Antanas
13. Jomantas Vladas
14. Račiukaitis Viktoras
15. Rūkai Juozas
16. Srušis Viktoras
17. Bruvelaitis Viktoras
18. Bruvelaitis Rūta
19. Vaitelis Klara

1951 m. gegužės 5 d. laivu "SS Anna Sallen":

1. Vilčiauskas Jonas
2. Pečiukaitis Povilas
3. Savickas Algirdas
4. Gudelis Jonas
5. Gudelis Elfrieda
6. Tuska Kazys
7. Tuska Elena
8. Klupšas Eugenija
9. Lipinis Vladas
10. Lipinis Klaudija
11. Birsvilkis Jurgis
12. Birsvilkis Marija
13. Birsvilkis Gertruda
14. Birsvilkis Kurtas
15. Birsvilkis Petras
16. Brakas Antanas
17. Gecas Vladas
18. Gecas Liudvika
19. Gecas Povilas
20. Josienė Magdalena

IŠ LIETUVIŠKOJO PASAULIO

JA VALSTYBES

Aigimantas Salčius, "T2" bendradarbis Naujorke, uoliai bendradarbiaujas ir kituose lietuviškuose leidiniuose, gegužės 8 d. viename Manhattan puošniųjų viešbučių "Barclay" turėjo pranešimą Naujorko Moterų respublikonų klubui tema "The Phlight of Soviet Press". Pranešėjas ypačiai koncentravosi esama spauda Tarybų Lietuvoje, taip pat primindamas pagrindžio spaudą nacių ir komunistų okupacijų metu. Gausiai susirinkusios klubo narės parodė didelį susidomėjimą, po pranešimo pateikdamas daug klausimų. Charakteringiausi buvo: ar lietuvių padėtų mums karo su Sovietais atveju ir "kaip mes galėtume tada jiems padėti".

Mūsų bendradarbis dirba eilinio darbininko darbą sandėlyje, vakarais ir šėštadieniais lanko universitetą bei uoliai dalyvauja veikime, priklausančiam Lietuvių Žurnalistų ir Studentų Sąj. Naujorke skirčių valdyboms.

Lietuviškos filmos bendrovė

Siekdami istorijai užfiksuoti lietuvių tremtinių ir pabėgėlių gyvenimą Amerikoje, žinomieji literatai broliai Mekai ir fotografas Donatas Sulaitis susitėmė i būrj Brooklyn. Filmos sukimas jau pradėtas ir dar vasaros vidury š kronika bus siunčiama i lietuviškas kolonijas Amerikoje ir Kanadoje.

Pabaltiečių Dieną nutarta organizuoti Naujorke birželio 16, prašant atitinkamo paskelbimo Naujorko gubernatoriaus. Tą dieną Carnegie Hal numatomas didelis pabaltiečių mitingas. Yra sudarytas mišrus estų, latvių ir lietuvių komitetas.

VOKIETIJA

Motinos Diena Bremen-Grohn. Šioje pereinamojoje stovykloje visus tebegundžia ir judina nenulauktas kun. Sarka. Jis arba su juo čia ruošiamas ir visos tautinės iškilmės.

Motinos Diena taip pat buvo atžymėta gegužės 6 d. pamaldos

VIENO EMIGRANTO ISTORIJA

A. A. Medicinos Doktorui Juozui Kamarauskui mirus

Tėvynės netekimas, dideli ir sunkūs pergyvenimai karo metu, emigraciniai sunkumai, smarkiai retina ne tik vyresnio, bet ir vidutinio amžiaus mūsų eiles. Vokiečių tyrinėtojai, išstudijavę emigracinius galimus ir sunkumus visuose kraštuose, turi daug tiesos sakdami, kad emigracijoje pirmoji karta randa mirtį, antroji — vargą ir tik trečioji sugeba geriau įsikurti. Vienas iš emigracijos aukų yra Dr. Juozas Kamarauskas, kuris šių metų sausio mėn. 5 d. buvo palaidotas Šv. Kazimiero kapinėse Čikagoje.

Rūpestingos studijos

Dr. Juozas Kamarauskas gimė 1906 m. kovo mėn. 7 d. Laviškių kaime, Taurinų valsč., Ukmergės apskr., Lietuvoje, vidutinio ūkininko šeimoje. 1927 m. baigė Ukmergės valst. gimnaziją ir tu pačių metų rugsėjo 15 d. įstojo i VD Universitetą Medicinos fakultetą, medicinos skyrių, kurį baigė 1934 m. gegužės 2 d., gaudamas medicinos gydytojo vardą i diplomą. Studijuodamas pirmuosius metus gana daug vargo, nes ūkininkai sūnus leisti i aukštuosius mokslus buvo gana sunku. J. Kamarauskas būdamas darbuoju ir gabiu studentu vėliau gavo Švietimo ministerijos stipendiją ir jo gyvenimas palengvėjo. Baigiant universitetą jis gavo Krašto Apsaugos ministerijos stipendiją ir todėl baigęs universitetą ir atlikęs praktiką stoja i kariuomenę ir dirba karo ligoninėje Kaune.

Karo ligoninės administracija pastebėjusi Kamarausko darbštumą, kruopštumą ir gabumus pasiūlo jam važiuoti i užsienį studijuoti i tobulintis rentgenologijoje. Pasiūlymą jis priėmė i 1938 m. balandžio mėn. išvažiavo i Vokietiją i Austriją. Jis ten lankė kursus ir studijavo pas garsius rentgenologijos specialistus kaip prof. Dr. Palugay, prof. A. Schueller, doc. Dr. J. Zdansky, doc. Dr. K. Weiss, doc. Dr. R. Pape, prof. Dr. Mayer ir eilę kitų. 1938. IV. 13 — 1939. VII. 31 jis dirbo rentgeno institutuose Vienoje.

Okupantų nuskriaustas

Bolševikams okupavus Lietuvą, jis, kaip ir visi kiti Lietuvos piliečiai gyveną užsienyje, kviečiamas grįžti namo. Bet Dr. Kamarauskas, žinodamas bolševikų žiaurumą, namo negrįžta. Bolševikų vyriausybė paskelbia jį tautos išdaviku ir atima jam Lietuvos pilietybę, o jo privatinių turčių likusį Lietuvio, kurį sudarė daugumojė biblioteka, konfiskuoja.

Kamarauskas, nebegaudamas lėšų iš tėvynės, priverstas ieškoti pragyvenimo šaltinio. Jis gauna darbą Vakarų Vokietijoje pavaduoti vieną rentgenologą. Ten jis pergyvena keletą labai smarkių miesto bombardavimų. Naktis išsėdėdavo slėptuvėse, o dieną turėdavo dirbti.

Nuo 1940 m. pradžios jis vėl grįžta i studijas ir dirba įvairiuose rentgeno institutuose Vienoje, Muenchene, Berlyne ir vėl Vienoje. Wiener Neustadt ligoninėje nuo 1941 m. sausio iki 1945

m. kovo 30 d. dirba kaip vyresnis rentgeno instituto gydytojas.

Gauna Doktaro laipsnį

Wiena Neustadt mieste buvo sukoncentruota stambi karo pramonė i todėl jis buvo labai dažnai i smarkiai bombarduojamas. Ir Dr. J. Kamarauskas visus tuos bombardavimus turėjo pergyventi. Nežiūrint sunkaus darbo, bombardavimų ir nepalankių gyvenimo sąlygų, jis nemeta studijų i tobulinasi. Jis išlaiko visus Vienos universiteto reikalamus egzaminus, parašo disertaciją "Ueber die Haeufigkeit und Lokalisation des Magen und Zwelffingerdarmgeschwueres im Roentgen bilde" i 1943 m. sausio mėn. gauna Vienos universiteto medic. daktaro laipsnį.

1945 m. kovo mėn. pabaigoje Dr. Kamarauskas, kaip ir visi kiti Lietuvos tremtiniai, pasitraukia i vakarus i aipsigyvena Aukštojoje Bavarijoje. Po Vokietijos kapituliacijos suorganizavus ir surinkus karo pabėgėlius i tremtinių i stovyklas, Dr. Kamarauskas dirba kaip gydytojas Rosenheimio stovykloje.

Organizuojant stovyklas i ligonines reikalinga buvo i specialistų. Todėl Dr. Kamarauskas 1946 m. gegužės 2 d. pakviečiamas vesti rentgeno skyrių vienos iš didesnių amerikiečių vėžio DP ligoninių Augsburgėje, kur dirba iki 1948 m. birželio 15 d., iki išvyko i JAV.

Amerikoje

Atvykęs i JAV bandė įsikurti Pitsburge, Pensilvanijoje. Bet kaip užsienietis gydytojas susiduria ten su nenugalimais sunkumais ir todėl atvažiuoja i Čikagą. Internship atlieka Šv. Antano ligoninėje. Baigęs vienu metų praktiką pradeda dirbti 1949 m. lapkričio 1 d. Lake Forest ligoninėje rezidentu. Ir vienur, ir kitur dirba gana sunkiai, kas antrą naktį turi budėti. Būdamas be galo kruopštus, rašo ligų istorijas, mokosi anglų kalbos ir ruošiasi egzaminams dienomis ir naktimis. 1950 m. spalio mėn. bando laikyti reikalaujamą egzaminus, bet nesekmingai. 1950 m. rudenį jis persikelia gyventi i Čikagą ir gauna darbo Šv. Bernardo ligoninėje rentgeno skyriuje rezidentu.

Sunkus darbas, nemigo naktys, moralinė depresija, egzaminai Dr. J. Kamarauskui išsėmia visas jėgas, palaužia jo kaip fiziinę taip ir nervų sveikatą ir jis tragiškai miršta, nutraukdamas sau gyvybę siūla.

Mokslininkas — visuomenininkas

Dr. Juozas Kamarauskas buvo aukšto kultūros, giliai religingas, didelis tolerantas, darbštus ir iki pedantizmo sąžiningas. Visuomeninis gyvenimas jam buvo taip pat nesvetimas. Atvažiavęs i Kauną studijuoti jis stoja i stud. ateitininkų eiles, pradžioje i "Vytauto" klubą, o vėliau prisideda prie "Gajos" korporacijos organizavimo i buvo jos berods 4-ju pirmininku. "Gajos" korporacija 1949 m. pradžioje savo suvažiavime Garmisch-Partenkirchene, kaip steigėją i vieną iš buvusių pirmininkų, pa-

mis už Lietuvos motinas stovyklos koplyčioje, o vakare III valgykloje įvyko lietuviškos motinos garbei akademija. Ją atidarė V. Kazemekaitis, vyrų vardu kalbėjo A. Siliūnas, mergaičių — T. Zideikytė, o po to sekė deklamacijos ir melodeklamacijos, kuriose dalyvavo: G. Antanaitytė, O. Uldrikaitė, E. Iešmantaitė, E. Naujokaitytė, G. Raubertaitė, ir Iešmantaitė. Po himno visi dalyviai sudainavo 10 liet. liaudies dainų.

Kunigų suvažiavimas įvyko balandžio 17-20 d. Braunshardt bei Darmstadt. Jame dalyvavo vysk. Brizgys, prel. Krupavičius ir 11 Vokietijoje esančių kunigų. Iš viso lietuvių kunigų Vokietijoje dar esama 28, bet kaikurie jų jau ruošiasi išvykti, o kiti pastoracijos negali dalyvauti dėl nesveikatos. Vokietijoje liks apie 15 kunigų.

Tėv. A. Bernatonis, Sielovados tvarkytojas, sau talkon pasikvietė kun. Lubiną, kuris kartu bus liet. darbo kuopų kapelionas.

Suvažiavimą sveikino nuncijaus ir vietos vyskupo atstovai.

kėlė jį garbės nariu. Visuomeninis veikimas jam nebuvo svetimas ir tremtyje. Kaip Rosenheim me taip ir Augsburgėje, jis buvo Lietuvos Raudonojo Kryžiaus valdybos narys.

Savo gabumais, darbštumu ir kruopštumu jis tapo vienu iš pirmųjų specialistų rentgenologijoje. Lietuviai gydytojai juo didžiuojosi, džiaugėsi ir iš jo daug tikėjosi.

Su Dr. Juozo Kamarausko mirtimi lietuvių tauta neteko aukšto kultūros, didelio takto, tolerancijos, taurios asmenybės ir pirmojo specialisto rentgenologijoje. Gydytojai ir draugai neteko brangaus ir tauraus kolegos.

Lai bus Dievas jam gailestingas ir šio krašto žemė lengva.

Prof. Dr. med. J. Meškauskas.

VID. EUROPOS TARPTAUTINIAI SĄJŪDŽIAI

(Atkelta iš 2 psl.)
federalinį sąjūdį per nejudrius, laiko neturinčius aukščiausius komitetus. Po pusmečio bandymų i tyrinėjimų nuspręsta superinternacionalą Vidurinės Europos reikalams steigti atsiremiant i jau veikiančius šio regiono internacionalus: krikščionių demokratų, kaimiečių-agrarų, socialistų ir liberalų. Kovo mėn. Ferenc Nagy iš Agrarų Internacionalo apsilankė Krikščionių Demokratų Unijos centre i turėjo ilgą pasitarimą apie Vidurinės Europos klausimus. To pasitarimo vaisius — 1951 m. balandžio 16 d. Vidurinės Europos politikų konferencija, kurioje dalyvavo per 30 žymių veikėjų iš Europos ir daug svečių amerikiečių. Konferencijoje tapo išrinkta "Central-Eastern European Committee" iš 18 narių: 4 rumunų, 3 lenkų, 3 jugoslavų, 2 vengrų, 2 lietuvių (Sidzikauskas ir Pakštas), po vieną iš Latvijos, Čeko-Slovakijos, Bulgarijos ir Albanijos. Apie pusę komiteto narių sudaro atstovai iš keturių internacionalų: agrarų, krikščionių demokratų (Dr. Krel ir prof. K. Pakštas), socialistų ir liberalų; kita pusė susideda iš žymesnių asmenybių diplomatinėje tarnyboje ir politinių lyderių. Komiteto darys dar atvirus papildymams iš tų kraštų, kurie permaža čia turi atstovų. Ilgesnį pareiškimą padarė šio komiteto pirmininkas p. Ferenc Nagy. Tarp ko kita jis pasakė:

"Ir galop, mes visi suprantame svarbą rūpestingo planavimo Centro-Rytų Europos tautų federacijos. Mes tiesiog negalime toliau abejoti federacijos klausimu, nes ji jau pasidarė sąlyga pačiam mūsų išlikimui tautiniams ir kultūriniais vienetais. Mūsų tautų didžiausios istorinės asmenybės jau svajojo apie federaciją prieš šimtą metų, betgi organizuoti pastangų i bendro susipratimo stoka baigdavosi kraujo praliejimu, kultūrinių vertybių naikinimu ir neapykantos didėjimu. Tačiau, jei mes esame tvirti ir ryžtingi federacijos pamatams paruošti, tai mes atlikime savo suvažiavime Garmisch-Partenkirchene, kaip steigėją i vieną iš buvusių pirmininkų, pa-

IŠ PAVERGOTOS TĖVYNĖS

Transportai i Sov. Rusiją

"Sov. Litva" Nr. 170, 1950. VII. 20, paskelbė, kad Vilniaus elektrotechnikos fabriks "Elfa" pasiuntė "Ural" tipo elektros motorų i Maskvą, Leningradą, Novosibirską, Rygą, Sverdlovską, Gomelį ir Odesą. Įžanginiame "Mūsų Vilnius" skelbia, kad hitlerininkai padarė Vilniui per 1 milijardą rb. nuostolių. Dabar jame, be el. motorų, gaminamos jau i metalą pilaustancijos staklės. Iš "Komunaro" ūkio ir girdymo mašinų su 2 čiuptukais siunčiamos i Ukrainą, Gudiją ir kt. Kad Kasiadorių, Kuršėnų ir Kazlų Rūdos miško pramonės kolchozai žymiai prašoko jiems skirtas mēn. normas, tad i Donbaso kasyklas pasiūsta 8 satastai stat. miško virš plano. Gi "statybos darbininkai" apdovanoti "didele garbe" — gavo iš SSSR vyriausybės pavidimą per Stat. Ministeriją gaminti sieninius blokus Maskvos universiteto statybai. Juos pradėjo gaminti praeitais metais "Sargūnų", "Palemono", "Daugėlių", "Garliavos" ir kt. fabrikai. Toliau ta pati "SL" Nr. 301 skelbia, kad Lietuvos miškas eina Ukrainos kanalų statybai. Miško kirtimu ypač atsilikusi Kauno sritis; gi medis reikalingas daugeliui fabriku k. respublikų, prisipažįsta "SL" Nr. 305. Iš Klaipėdos jūros uosto, plačiai atsidariusio savo vartus kroviniams, išvežamas miškas, įrankiai, cementas ir kt. kroviniai, reikalingi k-mo statybai.

Blogai su "visuomenine gyvulininkyste"

Su šitokiu naujadaru "Tiesos" vedamajame norima pasakyti, kad kolūkiuose gyvulių problema yra nepaprastai aštri. Gyvulininkystės planas, paruoštas komunistų partijos, buvęs sužlugdytas Kauno, Alytaus, Vėisejų, Panemunės srityse. Ne ką geriau buvo Vilniaus, Eišiškių, Nemenčinės, Pabradės rajonuose. Smarkiai kliuvo dėl to drg. Augustinavičiui, Žemės ūkio ministrui, kuris šį reikalą patikėjęs "pavado-

Laisvas mokslas, bet nelaisvas įstojimas

Norėdamas įstoti i Šlapaberžės Žemės ūkio Mechanizacijos mokyklą, moksleivis turi būti 18 metų, paduoti prašymą, gyvenimo smulkų aprašymą, sveikatos pažymėjimą. Vietos valdžios organų charakteristiką, pasą ir karinį dokumentą.

Pirmasis smuikas LTSR

yra rusiškoji "Sovetskaja Litva" vien rusų redaguojama. Jame nemažai dėl lietuvių tautybės komunistų, tuo įrodydami savo lojalumą Kremlui.

kalbama, kad jis ten turis daugiau įtakos, negu Lenkijos valdžia Londone. Tvirtinama, kad Mikolajczyk ir dabar tebeturis Lenkijos kaimiečių daugumos pasitikėjimą. Jis būk nereikalingas Lenkijai Vilniaus ir Livo i todėl laikomas Amerikoje nuosakiesniu ir realiesniu politiku ir todėl labai pozityviai vertinamas.

Iancu Zisau yra Rumunijos Nepriklausomų Socialistų Demokratų Partijos lyderis; jis taipgi yra narys Rumunijos Tautinio Komiteto.

Central — Eastern European Committee

yra savo rūšies superinternacionalas, sudarytas iš keturių internacionalų i žymesniųjų politikų, atstovaujančių visoms Vidur. Europos žymiosioms partijoms i ideologijoms. Ji sudarancios valstybės apima apie 100 milijonų žmonių, gyvenančių tarp Baltijos, Adrijos ir Juodųjų jūrų. Ar jis prasiplys ateity i Ukrainą, Austriją ir Graikiją — dabar dar nėra jokios žinios. Jei pasaulinis karas prasiplystų Europon, tai būtų ypatingai svarbu, kad šis komitetas sugebėtų sukurti bendrą Vidurinės Europos Armiją, su bendra vadovybe ir su paskirais pulkais įvairioms tautoms.

Lietuvių vaidmuo tarptautiniuose sąjūdžiuose

Apie 70.000 lietuvių pabiro pasaulio vieškeliose. Tarp jų turime stambios inteligencijos žmonių. Jeigu bent dalis jų būtų politiškai aktyvūs, dinamiški, tai labai daug gera galėtų padaryti Lietuvos ir Europos laisvei. Lietuvos didieji kunigaikščiai i karaliai suprato gerai, kad mažai valstybei šalia kryžiuų nepavyks atsispirti, nei totorių antplūdį sulaukyti. Tad jie intensyviai kūrė didelę valstybę. Dabar mums dar didesni pavojai būti visiškai išnaikintiems. Tad didžiausiu uolumu dabar turėtume kurti kartu su kitomis bendro likimo tautomis milžinišką valstybę, kad sulaukyti modernių barbarų antplūdį ir garantuoti taiką mažoms tautoms. Tad mums tiesiog privalu tarptautiniuose klubuose, i komitetuose dalyvauti.

George Dimitrov yra Bulgarijos Agrarinės Unijos generalinis sekretorius, o dabar Agrarų Internacionalo generalinis sekretorius.

Dr. Miha Krel (slovėnas) yra Centrinės Europos Krikščionių Demokratų Unijos vicepirmininkas; taipgi Slovėnų Tautinio Komiteto pirmininkas; seniau jis buvo Jugoslavijos vicepirmienu Londone.

Stanislaw Mikolajczyk yra pirmininkas Lenkijos Kaimiečių Partijos; Prezidentas Lenkijos Tautinio Demokratinio Komiteto; Agrarų Internacionalo pirmininkas ir buvęs Lenkijos ministris pirmininkas. Vašingtone

VYT. KASTYTIS

Maršas pavargusiai jaunystei

Ak, būna vakarai
Su džiūgesio dainom
Ir laimės skambančiom fanfarom!
Po to ir vėl diena dienon
Tartum juodas aivis
Vingiuotuoju gyvenimo keliu
Mes gilų savo skausmą varom...

Ketinom perbristi marias,
Žvaigždes aukštus Dievulio soduos
Surinkt — ketinome — ir rėkščiom
Ir išbarstyti žemės sielvarto kelius,
Kad šiaurės vėjai niekad nebeapstūt čia.

Ir buvo nuostabiai jauna širdis tada,
Jaunystės ugnimi liepsnojo akys šviesios
Ir mūsų mostai buvo platus, didelis
Kaip horizonto linija saulėtekį giedriam.

Paskui atėjo nuovargis — nelauktas svečias —
Ir susisuko gužta istančioji širdy.
Prigėso mūsų akių galingoji šviesa, ir mūsų mostai platus
Užlūžo migdančio saulėlydžio spindėjime rausvam.
O lig žvaigždžių dar vis toli, dar nepasiekiamai toli
Ir žemė sielvarto apstu...

Visiems studijuojantiems

Didesnioji dalis visų JAV studijuojančių lietuvių jau yra užsiregistravę Lietuvos Studentų Sąjungos JAV Organizacinėje Komisijoje. Nebėra reikalo ilgiau atidėti Lietuvos Studentų Sąjungos veikimo statutą ir priimtų darbo gaires. Kad nei vienas mūsų neprastatų savo teises balsuoti, valdybos rinkimus nutarė prarasti korespondenciniu būdu. Negalėdami kiekvieno asmeniškai painformuoti, prašome tuos, kurie šį atsišaukimą skaitys, priminti ir kitiems kolegoms šį studentų organizavimo momentą.

1. Liet. Stud. Sąjungos JAV Organizacinę Komisiją sudaro: Alg. Kepalas, 110 Hall St., Brooklyn, N.Y., Ben Mačiūka, 933 W. 34th Pl., Chicago 8, Ill., R. Klybiene, 212 W. Gorham St., Madison, Wis., Vyt. Kavolis, 740 Langdon St., Madison, Wis., Vyt. Žvirgždys, 740 Langdon St., Madison, Wis.

2. Ne mažiau kaip 5 studentai gali pasiūlyti kandidatų sąrašą. Kandidatų sąrašas gali būti ne daugiau kaip 5, ir Revizijos Komisijai — 3. Tas pats studentas gali pasirašinėti tik vieną kandidatų sąrašą. Tas pats kandidatas gali kandidatuoti tik viename sąrašė. Sąrašė žymima kandidato pavardės, vardas, gimimo data, ką ir kur studijuoja. Drauge pridedama kandidato raštinis sutikimas kandidatuoti. Šių reikalavimų neatitinkantys sąrašai nebus priimami. Esant vienam sąrašui, juo išstatyti kandidatai laikomi automatiškai išrinktais.

3. Valdybai ir Revizijos Komisijai išstatomų kandidatų sąrašai turi būti iki 5 m. gegužės mėn. 27 d. (pašto antspaudo data) pasiekti šiuo adresu: p. R. Klybiene, 212 W. Gorham St., Madison, Wis.

4. Valdyba sudaroma iš 7 narių, 5 narkami proporcingai reprezentacijos principu, du — pagal asmeniškai gautą didžiausią balsų skaičių. Rinkimus korespondenciniu būdu praves Org. Komisijos sudaryta Rinkiminė Komisija.

5. Kandidatuoti, kandidatus statyti ir rinkti turi teisę visi tie, kurie ar netiesiogiai Org. Komisijoje iki gegužės 27 d. (pašto antspaudo data) užsiregistravę studentai. Visi, iki šiol neuzsiregistravę, prašomi tai kaip galima skubiau padaryti.

6. Visais organizaciniais reikalais prašome kreiptis į Vyt. Žvirgždį arba Vyt. Kavolį, aukščiau paminėtų adresu. Apgailestaujame, ne visais atvejais galėdami atsakyti į privatinio pobūdžio paklausimus.

Organizacinė Komisija.
1951 m. gegužės 12 d.

1951 m. gegužės 12 d.

Būdama atviras, turio prisipažinti — aš negaliu pakęsti sukamųjų durų. Jos gasdina mane. Pamatęs sukamąsias duris, visada kaž kodėl darau si nervingesnis už seną raganą. Kurį laiką paprastai stoviu lauke, stebėdamas judančių durų skyrius, pilnus linksmy ir nerūpestingų žmonių su didžiuliais ryšuliais rankose. Paskui labai nusimines apsisuku ir einu namo. Žinau, kad toks mano elgesys nėra geras, bet niekaip negaliu surasti savyje pakankamai drąsos...

Pavyzdžiui, vakar sustojau prie didžiulės krautuvės. „Kvailytė!“ — tariu sau. „Žmogau, tu tik be reikalo duodi valią pašlijusiems nervams. Čia ir yra visas vargas su tavimi. Pasižiūrėk! tuos kitus žmones, ramiai įeinančius į krautuvę ir dar ramiau išeinančius iš jos. Juk tu esi lygiai toks pat kaip ir kiekvienas iš jų. Būk vyrais! Šok į besisukančias duris. Nugalk tą idiotišką baimę!“

Suprantama, aš nekalbėjau pats su savimi — aš tik galvoju. Dar nesu tiek kvailas, kad, stovėdamas prieš besisukančias duris,

NAUJAI SUPILTI KAPAI

Žalia Rūta — kan. Adolfas Sabaliauskas, tautosakininkas, Kavalas vertėjas ir poetas, kaip „Drauge“ rašo gavęs žinių prof. Kolupaila, miręs okupuotoje Lietuvoje.

Fred Pasley ir Pabaltijo byla
New York (LAIC) — Gegužės 7 d. mirė vienas plačiausiai žinomų Amerikos laikraštininkų, NY Daily News korespondentas Baltuose Rūmuose ir Jungtinės Tautos, Fred Pasley, 62 m.

1945 m. steigiamoje San Francisco JT Konferencijoje, Pasley reikšmingai pasitarnavo Lietuvos reikalui. Sovietų Sąjunga pradėjo pasirodymus žygius, tikslu laimėti dar tris balsus sau — neva „trims Baltijos Valstybėms“. Sovietų vedamus pasikalbėjimus ngirdo vienas INS korespondentas, ir buvo nartata tą slapta veikala pagarsinti. Pasley ir kiti įkvėptas straipsnis buvo paskelbtas San Francisco dienrašty: „Rusija prašys trijų balsų Baltijos valstybėms.“

Tą pačią dieną Valstybės Sekretorius Edward Stetinius turėjo eilinę spaudos konferenciją, kurią lankė net 500 laikraštininkų. Keli susitarę korespondentai ėmė klausinėti apie „Baltijos užkulisį“. Galop, Pasley pastatė klausimą, kuris nulėmė reikalą. Jis paklausė: „P. Sekretoriau, jei šiandien popiet Sovietai paprašys trijų balsų Baltijos valstybėms, ar Amerikos Delegacija duos jiems tuos balsus?“

Stetinius tuo metu nagrinėjo kolonijų „trustship“ klausimą ir buvo sunervintas kitokio klausimo įterpimu. Nepasitaręs su Alger His ir kitais patarėjais, Stetinius kumščiu trenkė į stalą ir tvirtai atsakė „No“ Amerikos Delegacija nieko nežino apie tą klausimą!“

Šis pareiškimas pasirodė spaudoje — ir sovietai viešai nepaprašė balsų „Baltijos Sovietinėms Respublikoms“.

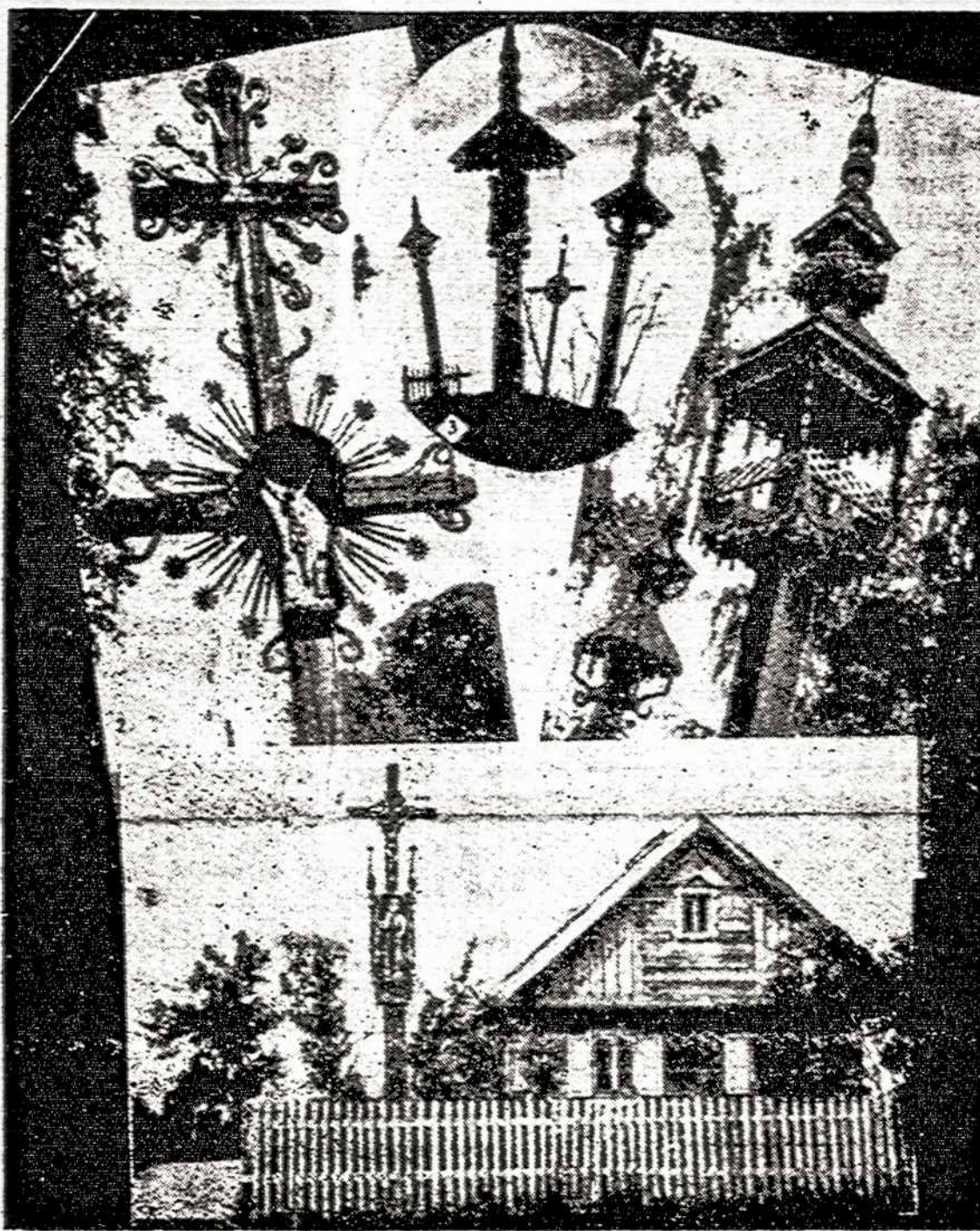
Sudarytas precedentas vėliau pasitarnavo Pastų Unijos suvažiavime — kai Sovietai mėgino įvesdinti „Baltijos Valstybių užsienių reikalų ministerius“ ir tariamai „tris nepriklausomas valstybes“, JAV delegacija tam pasipriešino. To pasekoje „užsienių reikalų ministrai“ delegatų sąrašuose figuravo tik kaip eiliniai Sov. Sąjungos delegacijos nariai, be jokių dirbtinių titulu.

Hamilton Holt
Putnam, Conn. (LAIC) — Ba-

landžio 26 d. sulaukęs 73 m. amžiaus, čia mirė, buvęs vienos Floreidos kolegijos prezidentas, Dr. Hamilton Holt. Jis buvo vienas Baltijos Amerikos Draugijos steigėjų ir per eilę metų pirminkavo Vykdomajam Komitetui. Kartu su kitais BAS veikėjais, jis yra daug prisidėjęs prie Lietuvos, Latvijos ir Estijos de jure pripažinimo Washingtone.

Mirė Bulhakas
London (LAIC) — Angliją pasiekė žinia apie Jono Bulhako mirtį Lenkijoje 1950 metais.

Bulhakas buvo žymiausias Vilniaus ir Vilniaus krašto vaizdų fotografas, kurio rinkinių dalis buvo panaudota 1923 m. išleistam „Vilniaus Albumui“. Jo padarytos nuotraukos buvo geriausios sveturi žinomi Lietuvos vaizdai. Kilęs iš totoriškos šeimos, kuri jau 16 — jo šimtmečio pradžioje gyvai reikšėsi politiniame Lietuvos gyvenime, Bulhakas buvo lenkiškos orientacijos žmogus, betgi palankus lietuviams ir nedalyvavo politiniuose sąjūdžiuose. Bolševikams okupavus Lietuvą 1944 metais, jis „repatriavo“ Lenkijon ir ten uoliai fotografavo „atgautų žemių“ istorinį palikimą ir krašto vaizdus.

Mūsų brangenybių puokštė

Latvio veiklas apie Vilniaus krašto lietuviškumą

Dalas, Texas (LAIC) — Latvijos istorijos magistras K. Stalšans, buvęs Rygos lietuvių gimnazijos lotynų kalbos mokytojas ir veiklus Latvijos lietuvių Vienybės veikėjas, baigia ruošti veikala apie Vilniaus krašto lietuviškumą ir dalino suslavėjimo eigą.

Veikalas yra parašytas latvių kalba, betgi ruošiamas ir lietuviškai išversti. Pats Stalšans visai laisvai rašo lietuviškai.

Tai jau antras iš eilės latvių draugavimo pasireiškimas šiais metais: kiek seniau, Latvijos lietuvių Vienybės pasirijo išleisti latviškąjį Jurgėlos „Lietuvių Tautos Istorijos“ vertimą.

Laisvųjų žurnalistų atsišaukimas

V. ir R. Europos, Pabaltijo ir Balkanų kraštų Laisvųjų Žurnalistų Sąjunga laisvųjų gyvenančių Gdu, Estų, Lietuvių, Latvių, Vengrų, Lenkų, Rumunų, Ukrainiečių, Čekų ir Serbų laikraštininkų vardu paskelbė į laisvojo pasaulio sąžinę atsišaukimą, kuriame kviečia visus burtis draugėn prieš bolševistinį imperializmą, ginti laisvę ir ruošti okupuotųjų kraštų išlaisvinimui. Atsišaukime pažymima, kad „jei mes turėjome būti vergai, tai rytoj ateis ir jūsų eilė“.

Sovietinės poezijos pavyzdėlis

Vienas „didžiausių LTSR poetų“ Aleksys Churginas pasirijo leisti į gincus su „Voice of America“ žiniomis — neseniai LTSR spaudoje tilpo jo eilėraštis „Laiskas iš Marsello“:

...Nelabai aš draugai apsišvietęs,
Plunksną rankoj laikyti man sunku
Darbininkas esu marselietis
Dirbu uoste seniai kroviku.

Sako, plaukia laivai per Atlantą
Veža bombas jie mano kraštan
Bet nekrausiu, nekrausiu į krantą
Jūsų bombų! Nereikia jų man!

Iš Amerikos pražūtį jie veža...
Tąkai supasi sunkiai laivuos...
Jei pas Trumena vietos jiems maža
Jūron verskime mes juos!

...Kur mes turim bičiulį geriausią
Proletarų didžiulės šeimos...
Ne, patrankų ir bombų nekrausim
Į pakrantę Tėvynės mūsų...

Churginas, su pirmajiais okupantais metėsi į sovietų propagandistus. Šiuo eilėraščiu jis tiksliai tarnauja sovietų propagandos mašinai kvailinančiai „proletarus“, kad amerikiečiai veža tankus į Europą, o sovietai iš broliškųjų tautų tik „savanorūs“, „talkinginkus ir visokias gėrybes.“ „Voice of America“ lietuviškos transliacijos jiems sudarė didelių sunkumų, reikia spėti.

Iš kultūros ir knygų pasaulio

Tarptautinė tremtinių menininkų draugija

New York (LAIC). — Besiorganizuojanti Tarptautinė Tremtinių Menininkų Draugija pasirijo apjungti tremtin patekusius albanų, bulgarų, čekų, estų, jugoslavų, latvių, lenkų, lietuvių, rumunų, slovakių ir vengrų menininkus — skulptorius, dailininkus, grafikus ir architektus.

Vienas pirmųjų užsimojimų yra surengti didelę tarptautinę meno parodą Naujorke, kad gyvu pavyzdžiu supažindinti Amerikos visuomenę su tų tautų dailės ir meno kryptimis. Pora organizacijų jau pažadėjo savo paramą. Numatoma paroda vėliau kilnoti, aplankyti pagrindinius šio žemyno centrus. Kitas užsimojimas yra parūpinti stipendijų ir lektoriavimų tremtiniam menininkams.

Paruošiamojo komiteto sekretorius Elemer K. Kedzi, 68-03 41st Avenue, Woodside, L.I., N. Y. kviečia lietuvių menininkus susiorganizuoti ir deleguoti savo atstovus į šią Sąjungą.

Prof. Dr. J. Balys pasirašė sutartį su vokiečių Vandenhoeck u. Ruprecht leidykla Goettingene parašyti knygą „Lituaische Volkskunde — Lietuvių tautosaka. Knyga bus parašyta per metus, turės 240 psl. ir jos bus išspausdinta 3000 egz.

Dr. J. Pikūnas, iš Vokietijos atvykęs prieš 4 mėn., Detroit universitete dėsto psichologiją.

„T. Kelio“ redakcinė kolegija pakviesti: L. Drangauskas, A. Diržys ir Dr. P. Neniškis. Tuo būdu tikimasi sustiprinti šį vietinį Veneculoje leidžiamą lietuvių laikraštį.

Anglijos lietuvių suruošė pirmąją dainų šventę, kurioje gražiai pasirodė V. Maimaičio vedamas Londono Meno Sambūrio ir V. Untulio diriguojamas Nottinhamo „Rūtos“ chorai.

Netrukus Romoje baigs mokslus ir išsives į kunigus St. Simkus, kuris Skotijoje išdirbo 13 metų anglių kasyklose ir vėl grįš dirbti tarp anglikasių. Tarp Skotijos anglikasių dirbančius lietuvių kunigus mini ir žymusis romanistas A. J. Chroninas savo keliuose veikaluose.

Redakcijai prisiūsta

Girios Aidas, Miško kultūros žurnalas, II metai, Nr. 1-2, 137 psl., šapirografinis leidinys.

Moterys Dirva, 1951 m. gegužės mėn., Nr. 5, 24 psl.

Pelėda, Juokdarybos Susivienijimo mėnesinis organas, 1951 m. balandžio mėn. Nr. 1, red. Alb. Valentinas, leidžia knygynas „Nemunas“ Čikagoje.

LITUANICA

Tai Čikagos lietuvių mokytojų pradėto leisti neperiodinio vaikų laikraščio „Vaizdai“ Nr. 1, vaizduojas Dariaus ir Girėno skridimą per Atlantą. Toliau išeisianti to paties dailininko V. Vijeikio pasaka „Broliukas ir šėšutė“, dail. V. Petravičiaus „Gedimino sapnas“, o paskui eilė kitų sąsuvinių Lietuvos istorijos, tautosakos ir literatūros temomis.

Šio Nr. kaina 40 cnt., užsakyti galima per administraciją: 1608 So 48th Ct., Cicero 50, Ill.

Tai graži pradžia lietuviškųjų iliustruotų pasakojimų vaikams, turinčių pakeisti vaikus viliojančius amerikoniškus „komikus“. Tai sveikintinas reiškinys, nepelkintas ir pirmojo leidinio temos pasirinkimas, bet tenka suabejoti ar tikslu buvo pavaizduoti, kad „Lituanica“ buvo vokiečių karių nušauta. Beabejoti tai nepatarnaus tautų sugyvenimo skiepėjimui.

Vertė V. Kst.

COREY FORD

SUKAMŲJŲ DURŲ NELAISVĖJE

DIDŽIŲJŲ krautuvų vadovybei tenka išspręsti labai sunki problema — kaip klijentus įsigabenti į vidų. Jeigu ši problema nebūtų pakankamai rūpestingai išstudijuota ir išrišta, klijentams, ko gero, tektų prekes pirkti iš lauko pusės. Tokiu atveju visas krautuvės reikėtų atitinkamai pertvarkyti, o tai sudarytų nemažą bereikalingų išlaidų ir netgi didelio nepatogumo — ypač esant lietingam orui...

Pirmas toks išradimas, skirtas klijentų įviliojimui į krautuvės vidų, buvo paprasčiausia skylė sienoje, pavadinta durimis. Reikia konstatuoti — durys savo paskirtį visiškai tobulai atlikdavo, kol krautuvė turėjo vieną klijentą. Tačiau, kada biznis imdavo žydti, ir atvykdavo antrasis klijentas, būdavo labai sunkus uždavinys abu klijentus įsipašyti į krautuvę per tas pačias duris. Dažniausiai jie sustodavo lauke, nusilenkdavo pagal visas mandagumo taisykles, ragindami vienas kitą žengti per duris. Taip palinkčioje keturiasdešimt sekundžių, paskui — kaip taisyklė — šokdavo abu iš karto į priekį ir užkliūdavo duryse... Pasikankinę pusvalandį, vis negalėdami patekti į krautuvę per tas pačias duris, pagaliau abu pesimistiškai numodavo ranka ir, galutinai pritrūkę drąsos, pasukdavo tiesiai į namus. Pavasariškam biznio žydėjimui imdavo grąšinti šalti žiemos ledai...

Dėl šių sunkumų 1887 m. buvo išrastos sukamosios durys. Deja, atrodo, aš būsiu vienintelis žmogus visame pasaulyje nepatenkintas naujuoju išradimu.

Būdama atviras, turio prisipažinti — aš negaliu pakęsti sukamųjų durų. Jos gasdina mane. Pamatęs sukamąsias duris, visada kaž kodėl darau si nervingesnis už seną raganą. Kurį laiką paprastai stoviu lauke, stebėdamas judančių durų skyrius, pilnus linksmy ir nerūpestingų žmonių su didžiuliais ryšuliais rankose. Paskui labai nusimines apsisuku ir einu namo. Žinau, kad toks mano elgesys nėra geras, bet niekaip negaliu surasti savyje pakankamai drąsos...

Pavyzdžiui, vakar sustojau prie didžiulės krautuvės. „Kvailytė!“ — tariu sau. „Žmogau, tu tik be reikalo duodi valią pašlijusiems nervams. Čia ir yra visas vargas su tavimi. Pasižiūrėk! tuos kitus žmones, ramiai įeinančius į krautuvę ir dar ramiau išeinančius iš jos. Juk tu esi lygiai toks pat kaip ir kiekvienas iš jų. Būk vyrais! Šok į besisukančias duris. Nugalk tą idiotišką baimę!“

Suprantama, aš nekalbėjau pats su savimi — aš tik galvoju. Dar nesu tiek kvailas, kad, stovėdamas prieš besisukančias duris,

imčiau garsiai šnekėti pats su savimi. Tokio spektaklio sau neleidžiau net ir dėl sukamųjų durų...

Kelias ligas akimirks laukiau, kol sukamos durys truputį sulėtins savo greitį. Kadangi jos, kaip tyčia, nerodė jokio noro sulėtinti žingsnius, sukaučiau visas jėgas, nūrsiai palenkiau galvą ir šokau į pirmą pasitaikiusį plyšį. Išokau laimingai — tiktai mano šalikas ir viena alkūnė pasiliko lauke. Dabar, aišku, didžiausia problema buvo, kaip sveikam išlįsti į lauką pasiimti tą nelaimingą šaliką su įstrigusia alkūne.

Norėdamas palaikyti savo katastrofiškai smunkančią drąsą, valandėlę kantriai trepsėjau aplink ir mėginau švilpauti. Juk tai dar ne taip jau bloga. Netgi, galima sakyti, būvau krautuvės viduje. Įpratęs prie sukamosios judesio, mėginau pasižvalgyti į šonus. Savo didžiausiam nusteimimui pastebėjau, kad toje pačioje angijoje šalia manęs trepsėjo senokas ponas su storu portfelium rankose. Jis spoksojo į mane gana draugiškai, nors ir truputį susigėdęs.

— Laba diena! Kaip Jums sekasi? — teikėsi pasveikinti.

— Puikiai. O kaip Jums einasi?

— Ačiū. Gerai, — atsakė senasis ponas.

Keletą minučių mes vėl šokinėjome paskui besisukančias duris nepratardami nei žodžio.

— Gal galėčiau paklausti, kada į čia atvykote? — vėl neiškentė senasis ponas.

— Ką tikitai išokau per duris. Matote, norėjau nusipirkti porą kojinių.

— Aš vadinuosi Ronald Weech, — prisistatė senasis ponas, ištiesdamas savo dešinę. — Tarp šių durų randuosi jau nuo ketvirtadienio...

Paspaudžiau ištįstą ranką. Senasis ponas patenkintas atidarė savo storą portfelį:

— Paimkite vieną sumuštinį!...

Ne, dėkui, aš dar nesu išalkęs.

— Jeigu Jūs neturite nieko prieš, aš užkasiu kumpio, nes man jau laikas pietauti.

Ir senasis ponas kibo dantimis į sumuštinį.

— Kas dabar nauja lauke? — vėl kamantinėjo mane ponas Weech, kramtydamas kumpio sumuštinį.

— Nieko ypatingo. Milijonierius vedė penkerių metų mergaitę. Gangsteriai išplėšė cigarų krautuvę. Pittsburgo beisbolininkai pralaimėjo paskutines žaidynes. Dabar jie beisbolą nori sulošti šiaurės poliuje...

— Tikrai nieko ypatingo. Vadinas, aš dar nedaug būsiu nustojes tarp šių durų, — apsidžiaugė senasis ponas, čiulpdamas sumuštinį.

— Atrodo, Jūs būsite labai nuvargęs. Ne juokas visą laiką vaikščioti aplink ir aplink — pasiteiravau, paspartindamas savo žingsnius, nes durys jau lipo ant mano kaliošų kulnų.

— Truputį, nes, matote, monotoniškumas mane ima veikti. Prisimena seni veidai, užmiršti įvykiai. Tarp šių durų nėra jokių ateities perspektyvų...

Ir vėl mes visiškoje tyloje paskui besisukančias duris.

— Bet prie to galima pamažu įprasti — pasiteisino ponas Weech. — Žmogus susigyvena su aplinka. Juk galėjo būti dar blogiau. Galima buvo patekti ant sukamųjų laiptų. Kas tada?

— Kur mes esame dabar? — paklausiau poną Weech, kuris, norėdamas pailsėti, savo ilgas kojas buvo įrėmęs į duris ir leidosi durų sukamas.

Išgirdęs mano klausimą, ponas Weech išsitraukė kompasą iš portfelio.

— Mes randamės dabar maždaug rytų... pietų... pietvakariuose. Dabar jau skriejame į šiaurę...

— Kai pasieksime rytus, mėginsiu išsiveržti — prasitariau.

— Kaip gaila! Ar negalėtumėte palaukti vakarienes? Aš dar savo portfelėje turiu bekono. Galėtumėm susikurti mažą ugnelę, susišildyti kavos — apgalvestavo ponas Weech. — Man vienam kartais čia būna labai liūdna.

— Mėginsiu pabėgti kartu!

Pono Weech akyse žybtelėjo nuotykių iškotojo ugnelė, bet jis liūdnei pakratė galvą:

— Ne, aš neturiu tokiam bandymui drąsos. Mėginkite išsiveržti vienas. Nekreipkite dėmesio į mane. Iš visos širdies linkiu Jums laimės.

— Bet... man nepatogu Jus vieną tarp šių durų palikti, — nesi-ryžau.

— Ne, ne, negalvokite nei vienos minutės apie mane. Žinoma, aš esu Jums labai dėkingas ir stebiuosi Jūsų palankumu ir gera širdimi, bet negalvokite apie mane. Jūs esate jaunas, kupinas jaunatviškos ugnies, ambicijos, o aš... aš jau senis... Nesivaržykite manęs!...

— Ką gi dabar darysi. Turiu skubėti. Aš dar noriu kojines nusipirkti.

— Sudievu, mielas žmogau, — ponas Weech paspaudė mano ranką — jo akys buvo pilnos ašarų. — Juvu labai malonu susipažinti. Jeigu Jūs vėl kada eitumėte per šias duris, neužmirškite užsukti pas mane pietums...

— Mielai, mieliai, — pažadėjau. — Būkite tikras.

— Antroji anga į kairę. Jūs tikriausiai mane rašite dar čia. Beje, jeigu atsitiktinai sutiktumėte kur nors mano žmoną, pasakykite, kad aš jaučiuosi puikiai ir jai siūniu melės bučkelį...

— To aš niekada neužmiršiu.

Įtraukiau gilų gilų kvapą į krūtinę ir, nutaikęs momentą, staiga neriau į atsivertusią durų angą. Kai vėl atgavau pusiausvyrą, pasirodė, jog būvau gatvėje, kur prieš valandą būvau pradėjęs savo kelionę. Kojinių nespėjau nusipirkti, bet jų, esant šiltam orui, juk nereikia...

Parduodant ar perkant namą mielai. Jums patarnausiu!

Zinau lietuvišką skonį ir norą. Gali sudaryti paskolas.
Veltui suteikiu informaciją apie parduodamus namus,
paskolas, bižnų ir tt. Jūsų patarnavimui

VACYS VASILIAUSKAS

skambinkite telef.: LA 4817, LA 5804, LO 7871

933 Bloor Street West

(1 blokas į vakarus nuo Ossington Ave.)

J. Green Real Estate

Estų sąskrydis Švedijoje

Stockholm (LAIC) — Švedų spaudos agentūra patiekia pla-
tesnių davinį apie Stockholme
balandžio 29 d. įvykusį trečiąjį
Estų Tautinės Tarybos "kongre-
są", kame dalyvavo pora šimtų
atstovų, kalbėjusių 15.000 estų
tremtinių vardu. Dalyvavo ir
svėčiai — latviai, lietuviai, len-
kai, ukrainiečiai, "ir kitos grupės".

JAV Ambasados Socialis Attache
Oliver A. Peterson savo svei-
kinime pažymėjo, kad "estu-

tremtiniai, kurie tikisi grįžti į
savo gimtąją šalį, gali pasitikėti
Jungtinių Valstybių simpatijomis".
Estų Tautinės Tarybos pir-
mininkas August Rei, buvęs Es-
tijos prezidentas, pažymėjo, kad
tikėtai 700.000 estų pasiliko tėvy-
nėje — kiti 400.000 išvežti. Vis-
vien, "Mes niekad nenustosime
vilties".

Ta proga, švedų agentūra pa-
stebė, kad "Švedija šiuo metu
glodžia 42.000 pilnamečių trem-
tinių, kurių daugiau kaip pusė
atvyko iš Baltijos kraštų".

O jie tai vadina paskola

Šitaip pavadino savo straipsnį
apie dabar Sovietų Sąjungoje pa-
skelbtą 30 milijonų rublių pasko-
lą, "GI. & Mail" Londono kores-
pondentas E. Crankshaw. Kores-
pondentas visai teisingai pastebi,
kad paskola čia pavadinti mo-
kesčiai, taikomi visiems gyven-
tojų sluoksniams, iš kurių turi
būti surinkta 30 milijonų rub-
lių, skiriamų didiesiems statybos
projektams — hidro jėgainėms ir
kanalams. Paskola šio reikšmės
negalima vadinti pirmiausia dėl-
to, kad paskolos laktų pirkėjas
niekad sumokėtų pinigų negaus
atgal. Jis tik dalyvaus loterijo-
je ir gaus gal žymiai didesnę su-
mą, bet tik tada, jei bus įsigijęs
laimingą numerį "paskolos" laktų.
Šiuo atžvilgiu tai būtų priva-

loma labai brangių bilietų lo-
terija.

Privaloma ji yra dėlto, kad
Aukščiausios Tarybos Prezidiu-
mo nutarimu "paskolos" laktų
įsigija visi, kas tik gauna kokį
atlyginimą — algą. Visi įsigija
už sumą, lygią 3-4 savaitių savo
atlyginimo dydžiui. Vietiniams
propagoms paliktas malonumas
iš visų išreikalaus aukščiausią
normą. Ir, žinoma, niekas neiš-
drįs atsisakyti. Kolchozininkams
yra numatytos atskiros paskolos
apskaičiavimo tabelės, atseit,
taip pat ne pagal savo valią, bet,
kiek nustatyta.

Atlyginimus gaunančių žmo-
nių Sovietų Sąjungoje yra apie
70 milijonų. Iš jų arti pusės dirba
pramonėje. Kaip rodo 1950 m. pa-
skelbtasis penkmečio plano įsta-
tymas, pramonės darbininkų ir
techniškojo personalo atlyginimo
vidurkis mėnesiui yra 500 rub-
lių, oficialiu kursu skaitant \$125,
o pagal perkamąją galią nėra nei
pusės to, t.y. atitinka maždaug
savaitiniam JAV arba Kanados
pramonės darbininko uždarbiui.
O komunistinė spauda, ir mūsų
"Liaudies Balsas" prieš mėnesį
skelbė, kad Sovietų Sąjungos
darbininkas esąs geriausiai at-
lyginamas pasaulyje.

— Varšuva. — 1945 m. sukur-
ta repatriacinė žinyba, turėjusi
uždavinį rūpintis grąžinti Lenki-
jos piliečius iš vakarų Europos
ir perkelti į Lenkiją lenkus iš
Sovietų Sąjungos pasiūlytųjų sri-
čių, panaikinta. Tą darbą toliau
tęsti pavesta vidaus reikalų mi-
nisterijai.

Priešrusiškas sąmyšis Štetine

Iš Paryžiaus pranešama, kad
Štetine balandžio 9 d. įvykęs di-
delis sąmyšis, po kurio 1500 len-
kų sukieta į kalėjimus.

Viskas rodo, kokia neapykanta
lenkai dega rusams.

Praeiviai pirmiausia pastebė-
jo, kad rusas majoras gatvėje
kažko ginčijasi su dviem lenkais.
Po kurio laiko rusas išsitraukė
pistoletą ir įsakė vienam lenkui
pasitraukti į šalį, o po to antrąjį
nušovė. Kai į šalį pasitraukęs
lenkas šoko draugo ginti, rusas
jį taip pat nušovė ir pasileido
bėgti. Tuo tarpu, žinoma, suju-

do praeiviai ir artimų namų gy-
ventojai. Bėgdamas rusas dar
nušovė iš namo išėjusį gydytoją,
paskui moterį ir, matydamas ne-
išsprukusias, movė į vieno namo
rūsį, iš kur dar nušovė vieną
pasitaikiusį milicininką. Atsi-
saulydamas, rūsįje jis laikėsi
tol, kol atvyko lenkų kariuome-
nės dalinys, o gyventojai tuo
tarpu puolė miliciją ir net
karius, kaltindami, kad neap-
gina lenkų gyvybių nuo rusų sa-
vavaliavimų. Daugelis miestie-
čių buvo sužeisti, o 4 milicinin-
kai užmušti.

Mūšis Dreseno gatvėje

Rytų Vokietijoje į Thueringiją
ir Saksoniją prisiūsta naujų ru-
sų kariuomenės dalinių. Prie
kiekvieno tokio dalinio, esą, susi-
bičiuliavimo reikalui, yra pri-
skirta po grupę liaudies milici-
ninkų, einančių patarėjų parei-
gas.

Tarp rusų ir patarėjų betgi
santykiai ne visada geri. Naujieji
daliniai pasirodė labai plėšikiški.
Keliose vietose rusai kariai sulai-
kė traukinius ir apiplėšė kelei-
vius. Are praneša: "Pas mus
Dresdene šitie naujieji sovietų
daliniai pakartotinai apiplėšė
tramvajus. Tramvajai buvo pa-
prasčiausiai sulaikomi ir kelei-
viai apiplėšiami.

Per penktą šitokią apiplėšimą
trumpu laiku Dreseno Freibur-
go gatvėje įvyko susišaudymas
tarp sovietų kareivių ir liaudies
milicininkų. Įvyko tikras gatvės
mūšis. Mūšio metu iš visų pusių
skambėjo šauksmai: "Tegyvuoja
sovietų-vokiečių draugystė!" "Tę
gyvuoja mūsų išvaduotojai!" "Te-
gyvuoja didysis Stalinas!" Tai
buvo civilių miesto gyventojų, iš
šalies stebinčių kaitynės, dras-
tiški komentarai tam spektakliui,
prie kurio jie ištikrųjų jau pri-
prato.

Matyt, naujieji daliniai dar ne-
perprato, kad jie "draugingame
krašte" ir turi atitinkamai lai-
kytis.

Malajuose gumos kainos krito

Didžiajai Britanijai uždraudus
gumos eksportą į kom. Kiniją ir
pasilūsus tą pat padaryti Mala-
jams, Singapūrai ir Borneo, gu-
mos kaina tuojais puolė — sva-
rui net 8 centais pigiau negu
mokėjo lig šiol JAV, kurios yra
pirmasis šių kraštų gumos pirkė-
jas. Jos 1950 m. nupirko 197.577
tonas, S. Rusija 68.058 to, Pran-
cūzija 60.550 to, ir Hong Kongas,
iš kurio visas perėjo Kinijai —
44.367 tonas.

Nuo Korėjos karo pradžios iki
gegužės 2 d. kom. Kinija nupirko
120.000 tonų, o S. Rusija 40.400
tonų. Dabar šis šaltinis komunis-
tiniam pasauliui jau užsidaro, nes
iš visų gumą gaminančių kraštų
nutraukti eksportą jiems nesu-
tinka tik Ceilonas. Jis yra savą
vyriausybę turinti Britų domini-
ja. Jei nebus rasta priemonių jį
priversti tai padaryti, beabejoj
eksportas bus sutrukdytas blo-
kadoms, kuri visdėlto netrukus tu-
rės būti paskelbta.

— Londonas. — V. Vokietija
pasilūle leisti jai sudaryti 100.000
armiją su atitinkamu kiekiu avia-
cijai — lengvųjų bombonešių ir
naikintuvų. Vakariečiai tokį siū-
lymą laiką per pretenzionaliu.

Moterų Kirpėja

Darau pusmetinius (šaltus ir
elektrinius) sušukavimus, da-
žau ir šviesinų plaukus
Veido masažai ir manikiūras.
Susitarkite skambinant
tel. OL 4644

O. SVETLEVICIENE

5 Beaver Ave. Toronto
Pirmadieniais ir trečiadieniais
nedirbu.

Ieškau pusininko

TABAKO ŪKIUI
Esu viengungis, pirkęs didelį
ūkį, pilnai įrengtą su 37-nių
akrų teise auginti tabaką. No-
riu pusininko su \$2.500 ir su
šeima.

Kreiptis pas

Vytautą Bačinską,
R. R. 2 Port Burwell
arba pas Charles Pocius Real
Estate, Tillsonburg, Ont.

Parduodame:

231 naujų ir vartotų vyr. ga-
bardino paltų — įvairių rūšių
kaina nuo \$10 iki \$40
452 naujus ir vart. kostiumus
Tropinius kostiumus už \$10.
Pinigai įmokami iš karto

Hollywood Clothing

270 QUEEN ST. WEST
(kampas Beverley)

R. MacIntyre Aylesworth

B.A.
ADVOKATAS IR
NOTARAS
B. 61, 880 Bay Str.
(Bay Grossvenor Bldg.)
Tel. RA 2107-8 arba RA 1787
Kalbame vokiškai ir rusiškai

Ukrainiečių pogrindis

Pastaruoju metu į Vokietiją
prasimušę ukrainiečių pogrind-
žio organizacijos UPA ryšininkai,
kurie atnešė svarbios apie
partizaninį sąjūdį Ukrainoje ir
kituose kraštuose medžiagos, li-
teratūros ir tt. Su jų žygiais ne-
seniai spaudos atstovus supažin-
dino ukrainiečių rezistencinių
organų pareigūnas Ikor Sulyvy.

Bonnos vyriausybė nori

susigrąžinti atplėštas žemes
Gegužės 4 d. Vakarų Vokietijos
vyriausybė įteikė vakarų gu-
bernatoriams Baltąją Knygą, ku-
rioje reikalaujama sugrąžinti jai
visas žemes priklausiusias Vo-
kietijai prieš 1937 m. gruodžio 31
d. Dr. Adenaueris parašydams
šiai knygai įvadą suteikė jai ofi-
cialų atspalvį. Ypatingai didelis
dėmesys kreipiamas Rytprūsių
sugrąžinimui, kurie padalyti tarp
Rusijos ir Lenkijos ir į kuriuos
tvirtas pretenzijas reiškia Lietu-
vos vadovaujant politiniai orga-
nai.

Titoistai Prancūzijoje

Prancūzijoje susikūrė nauja
komunistų partija, kuri skelbia
si stojanti prieš Sovietų imperia-
lizmą ir JAV kapitalizmą. Ji da-
lyvausianti birželio 17 d. rinki-
muose ir savo kandidatus staty-
sianti 30 departamentų, t.y. veik
trečdalyje.

— Vašingtonas. — JAV užs. r.
ministerijai pageidaujant, lenkų
laivai ateityje negalės iplaukti į
Manhatano ežero priepilaukas,
nes jų ir krovinių ir keleivių esą
perdaug įtartinai. Atsikeršydami
lenkai suvaržė JAV laivų iplau-
kimą į Gdynią.

— Milanas. — Gegužės 15 d.
Šiaurės Italijoje įvyko žemės
drebejimas, sukėlęs paniką ir ap-
gadintas namų, bet žmonių aukų
nepareikalavęs.

— Hong Kong. — Peipingo
spauda pranešė, kad balandžio
30 sušaudyta 293 kontrrevoliuci-
jonierių.

— Vašingtonas. — Gegužės 9
d. gen. Ridgway pakeltas pilnu
generolu — gavo 4-tąją žvaigždę.

BRONIUS SERGAUTIS

vertėjas

Išrūpina statomiems arba se-
niems namams paskolas, padeda
sudaryti pirkimo-pardavimo do-
kumentus, tvarko imigracijos
reikalus, tarpininkauja įvairiose
įstaigose. Kreiptis tel. KE 7593.
9 Irene Ave. Toronto.

DANIEL B. STOKAL

B.A.

TEISININKAS,

ADVOKATAS,

NOTARAS

Room 204, 221 Victoria St.

Toronto

office telef. PL 1753,

Res. tel. LY 5797

Ar jūs pageidaujate

pirkti namus, farmas, hotelius ir kitokius bižnų Hamiltono,
St. Catherine's ir Toronto rajonuose?

Kalbame visokiomis kalbomis.

Kreiptis A. D A G E L I S, Telef. 9-4684 arba 5-1509

reprezentuoja Kenpeth J. Coope, Real Estate Broker

and General Insurance.

707 Barton St. E. Hamilton, Ont. Telef. 9-4684 arba 5-1509.

MISINYS

PAGAL

JŪSŲ

SKONĮ

Atliko Europos
specialistai

LIETUVIS LAIKRODININKAS FRANK BOCHULIS

Taiso ir parduoda naujausius įvairių rūšių laikrodžius. Galime
įsigyti žiedų, Toronto suvenyrų; Parduodamos įvairios auksinės
ir sidabrinės prekės. Už darbų garantuoja. Kainos prieinamos.

Atidaryta kasdien nuo 9 val. ryto iki 8 val. vakaro
272½ QUEEN ST. W. TORONTO

LIETUVIS ELEKTRIKAS.

Instaliuoju naujus namus, vasarnamius, prijungiu elektrines ply-
tas, elektrinius vandens tankų kaitintuvus ir kitus įvairius elekt-
ros darbus atlieku pigiau ir greitai.

Vytautas Juškevičius
Skambinti vakarais tarp 7 ir 9 val. tel. LO 3517

Jeigu norite puikiai pailsėti,
prisiminti lietuvišką Palangą, jos gražų baltą smėlį,
ir žavią aplinką — važiuokite vasaroti į

O. ir E. Narušų vasarnamį
"FOUR OAKS" TOURIST HOME,
Leamington, Ont., 318 Erie St. South.

Greitas ir geras patarnavimas. Lietuviški valgiai
Rezervacijos galimos laiškais ir telefonu 233 R.

SPORTO ŽINIOS

Sportas Tarybų Lietuvoje

Pedagoginis Institutas
Vilniaus krepšinio čempionas
Kovo mėn. įvykusiame krepši-
nio turnyre pirmą vietą laimėjo
Pedagoginio Instituto studentai.
Komandai vadovauja V. Kula-
skauskas. Antra vieta teko "Spar-
takas", trečia "Saliutas" koman-
doms. Ketvirtąją vietą gavo uni-
versiteto komanda, kurios lygis
nepaprastai kritęs. A.

**Lietuviai priversti žaisti už
rusus ir "Ka mes matėme
Kinijoje?"**

Pavergtos Lietuvos sportininkai
ne tik vežami į Sibirą, bet ge-
riausi iš jų siunčiami į sietimus
kraštus vartyti už sovietus propa-
gandą. TSRS krepšinio koman-
dos penkių žaidėjų keturi yra lie-
tuviai: St. Butautas, J. Lagunevi-
čius, K. Petkevičius ir Z. Sabu-
lis. Užpraėjusią savaitę jie vėl
laimėjo Europos krepšinio čem-
piono vardą kietose krepšinio
pirmenybėse Paryžiuje, bet šiuo
kartu "motinėls Rusijos" šlovei
ir gerovei.

Prieš pora mėnesių jie buvo
nuvežti Kinijon. Parvažiavę tada
iš ten, jie Tarybų spaudoje neva
paskelbė savo įspūdžius. Įdomi
ta vieta, kur jie aprašo, kaip
Mukdene jie sutiko būrį kinų sa-
vanorių "nutarusių padėti did-
vyriškai Korėjos liaudžiai". Kinų

Pasiektas naujas piliotų rekordas

Moterų piliotų greičio rekordą,
pasiektą prieš 3 metus Jacquelline
Cochran Kalifornijoje — 469
mylios per valandą — gegužės 12
d. sumušė Prancūzijos prezidento
marti Jacqueline Auriol, pasie-
kusi 818,180 klm. — apie 507 myl.
— greitį.

LIETUVIŲ KNYGYNAS

"NEMUNAS"

kviečia visus užsakyti vieninte-
lį iliustr. satyros mėnesinį žurn.
"Pelėda".

Metinė prenumerata \$4.00, pus-
metinė — \$2.50. Kas atsiųs 40 c.,

"Pelėda" gaus į namus.

Nepamirškite išėjusio mūsų lei-
dinio — Dr. Garmaus — NEMU-

NO PAKRANTEMIS" apysakos

už \$1.25. Gavome iš Anglijos J.

Steinbecko — "Tarp pelių ir vy-
rų", kaina \$1.50 ir iš Vokietijos

Maceinos "Jobo Drama" kaina \$2

Įsijunkite į knygų platinimo va-
jų ir reikalaukite katalogų. Pi-

nigus ir užsakymus adresuokite:

Lietuvių Knygynas "Nemunas":

3143 So Halsted St. Chicago 8, Ill.

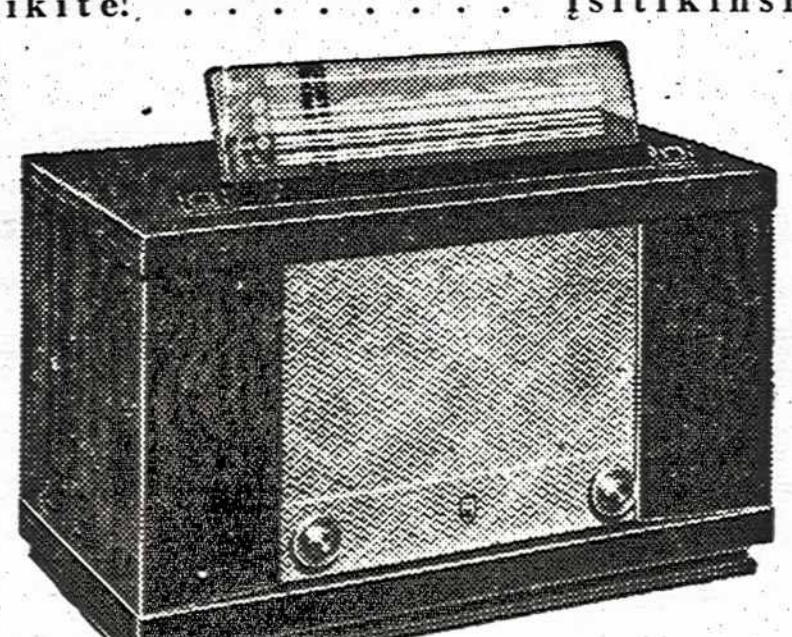
Telef. Victory — 2-3314.

Paskutinė išpardavimo savaitė

Didindami savo krautuvę viską parduodame specialiai

papiginta kaina

Ateikite! Įsitikinsite!

PARDUODAME: elektr. šaldytuvus, skalbimo mašinas, krosnis
elektrines ir gazo, dulkių siurblius, grindų valytojus, PHILIPS
radio aparatus ir elektros įrengimus namams.

TAISOME ELEKTR. REIKMENIS IR RADIO APARATUS

Atidaryta iki 9 val. vakaro.

GROTELL ELECTRIC

214 OSSINGTON AVE., TORONTO

AR APDRAUDEI VISKĄ KĄ TURI?

Visais apdraudimo reikalais kreipkitės į:

Y. ONYSCHUK

INSURANCE & REAL ESTATE

Susikalbu įvairiomis kalbomis.

Perku ir parduodu, keičiu įvairias nuosavybes

1165 Dundas St. W. Toronto. Norint skambinkit: KE 5944.

RADIO DESPATCHED

TEL.

EM 3-2131

Budime

24

valandas

THE TWO LITTLE JEWELLERS

Mūsų krautuvėje turime didelį pasirinkimą: laikrodžių, deimantų, brangakmenių ir sieninių laikrodžių.

Taisome įvairių rūšių laikrodžius. Galite mokėti grynais arba duodame išsimokėjimui. Kalbame ukrainiškai.

Užեikite į

558 QUEEN ST. WEST, TORONTO
Tel. E M4-0047

ŽIEDUS, PINIGINES IR ALBUMUS

su lietuviškais ženklais ir įvairius

laikrodžius, gausite tik pas vienintelį

"Adrian Jewellers" atstovą

JONĄ BERZINSKĄ

872 Dundas St. W. Tel. WA 2429

106 Evelyn Cresc. Tel. MU 3940

Life - Fire - Auto VITOLDAS KRUPAVIČIUS

GENERAL INSURANCE SERVICES
Tuoj pat draudžia: automobilius, bran-
gybes, rūbus, baldus, įmones ir namus
nuo ugnies ir vagysčių. Taip pat veltui
suteikia informaciją ir patarimus.

LIFE INSURANCE
Bet kokioms informacijoms telefonuokite
ar kreipkitės asmeniškai

55 YONGE ST. — TORONTO

Telefonas EM 3-6331

JEIGU PAGEIDAUJATE be jokio susikimšimo, laisvai prie staliukų, skaniai, sočiai ir nebrangiai pavalgyti įvairių lietuviškų valgių prie nemokamos muzikos, kviečiame atsilankyti tikrai į pirmąją erdviausią Lietuvišką Valgyklą

"PARK RESTAURANT"
1002 Dundas St. W., Toronto, prie pat parko Montrose Ave (pora minučių kelio nuo lietuvių bažnyčios į vakarus)
Čia gausite išsineštinai visokių buterbrodų ir maisto gaminių krautuvių kainomis, o taipgi ir nakvyne.
Pietūs ir vakarienė duodama iki 11 val. — atidaryta iki 12 val.

UKRAINIEČIAI SAVININKAI

G. LUKE'S
& Electrical Appliance Co.
797-799 Dundas St. W.
Toronto,
Tel. WA 9228 Tel. WA 9228

Parduodame
SKALBIAMAS MAŠINAS
DUODAME ISSIMOKEJIMUI

Kas pirs šias mašinas, gaus 2-jų metų garantiją.

Jeigu norite pirkti virtuvę ar šaldytuvą, geriausiai pirkti fabriko

MOFFAT

Parduodame piano akordeonus

Norėdami elektros reikmenų ar sofų (chesterfields) paskambinkite mums ir mes pristatysime Jums į namus.

Pirmos eilės lenkiška rankinė Telefonas EM 3-0360

SKALBYKLA — WOODBINE HAND LAUNDRY
Rūbų valymas
Mes paimame iš namų ir pristatome. Kainos neaukštos
205 Euclid Ave. (prie Dundas St.), Toronto, Ont.

Duona, pyragaičiai, tortai
pristatomi į namus, skambinkite: LL 7445
BEAVER BREAD LIMITED
103 Lightbourne Ave. Toronto

UKRAINIEČIAI LAIDOTUVIŲ DIREKTORIAI
įsikūrę prieš 27 metus

CARDINAL & SON
366 Bathurst St. Toronto Telefonas WA 9954

LONDON FURNITURE CO
Pilnas baldų pasirinkimas. Minkšti baldai—parduodami nauji ir atnaujinami seni. Kalbame europ. kalbomis
875 Queen St. W. Toronto. Tel. PL 2010

Kas nori namus arba biznį pirkti
arba parduoti, kreipkitės į mus.
Rasite teisingą ir nuosirdų patarimą
Kalbame lietuviškai — klauskite Peter
ROBERT P. RICE REAL ESTATE
656 BLOOR ST. W., TORONTO. TEL. LA 1277.

Lietuviška Baldų Krautuvė
"ATLANTIC CITY UPHOLSTERING CO"
Sav. J. Kamishaitis
899 BLOOR ST. W. TORONTO Tel. LO 1438

"Reiškite jausmus gelėmis" — skambinkite AD 1613

THE VICTORY FLORIST
Vestuvių puokštės, vainikai, dekoratyvinės gėlės bei vazonai
Sav. A. MERKER 576 QUEEN ST. W. TORONTO

RUTH FROCKS
Moteriškos suknelės, kostiumai, paltai, apatiniai, kojinės ir kt.
Duodame lengvam išsimokėjimui
1637 Queen St. W. (prie Roncesvalles) Toronto. Tel. LO 7882

Visų rūšių laikrodžius, puošmenas ir brangenybes rasite 10-15% pigiau, negu kitur, pas

LAIKRODININKA
turintį 30 metų profesinę praktiką
Kalbu lenkiškai
M. MAJINA — 1187 DUNDAS ST. W. TORONTO

LIETUVIŠKAI KALBĄS KAILININKAS
Parduodami gatavi ir siuvami pagal Jūsų užsakymą kailiai.
Kailinių taisydas ir persiuvimas.
Duodama lengvam išsimokėjimui
BERGMAN FUR CO TORONTO
197 Spadina Ave. Prieš atėjimą skambinkite: EM 4-6509

GERRY & DAVIDSON
Indai ir geležies reikmenys
Skubiai pristatome į namus
848 Dundas St. W.
PL 1849
Kalbame rusiškai

AKIŲ SPECIALISTAS
L. LUNSKY, R.O.

Pritaiko akinius visiems akių defektams. Išdiria akių nervus, kurie dažnai sukelia galvos skaudėjimą ir nervingumą.
Kalba slavų kalbomis
470 College St. W. Toronto
Tel. RA 3924

SHIFF'S
VALYMAS —
PROSAVIMAS —
PATAISYMAS —
Kalbame lietuviškai
909 Dundas St. West. Toronto
Telefonas EM 4-6649

Dr. Chas. OKUN
DANTISTAS
838 Dundas St. W. Toronto.
(kampus Euclid Ave.)
Priima vakarais pagal susitarimą. Tel. WA 9822

DR. F. TICKETT
Gdytojas
ir
chirurgas
Priėmimo valandos 2-3 ir 7-9 po pietų
11 Gore Vale Ave. Toronto
Telef.: WA 3754

BR. BUKOWSKA, R.O.
AKIŲ SPECIALISTE

Tikrinu akis ir pritaikau akinius suaugusiems ir vaikams.
Priėmimo valandos: kasdien nuo 10 val. ryto iki 9 val. vak.
Sėkmadien. pagal susitarimą.
55 St. John's Rd. W. Toronto
kampus 94 Lavs St.
Tel. Lyndhurst 0052

DANTISTAS
J. A. GORCHYNSKI
B.A., D.D.S.
312 Bathurst St.
Bathurst Medical Building
Telef. EM 3-6373 Toronto

STANLEY SHOE STORE
Aukščiausios rūšies moterų, vaikų ir vyrų batai, normalaus dydžio ir platus (EE—EEE)
1438 Dundas St. W. Toronto (prie Gladstone)

Dr. WILLIAM J. ZINCHESIN
B.A., M.D., L.M.C.C.
GYDYTOJAS ir
CHIRURGAS
Priėmimo valandos 2-4.30 ir 7-9 po pietų
386 Bathurst St. Toronto
Tel. WA 1344

Prityręs kvalifikuotas lietuvis laikrodininkas

STINSON'S JEWELLERY
2186 DUNDAS ST. W. TORONTO
Taiso ir parduoda laikrodžius, žiedus ir visokias brangenybes
Garantuotas darbas ir prieinamos kainos.
Krautuvė atidaryta kasdien iki 8 val. vakaro.

TEL. WA 6812 587 QUEEN ST. W. TORONTO

QUEEN WEST FURNITURE CO
Didelis pasirinkimas naujų ir vartotų baldų.
Dirbame pagal užsakymus baldų — chesterfield ir studio — komplektus ir parduodame kilimus.
• lovų komplektai,
• siuvamos mašinos,
• krosnys ir tt.
Kalbame rusų kalba

Pirmos komunijos proga
VAIKŲ NUOTRAUKOMS PAPIGINTOS KAINOS
Iš anksto susitarus, fotografuoja ir sėkmadieniais.

LUNA Foto studija
984 DUNDAS ST. West, TORONTO
TELEFONAS ME 8967

Pranešimas liet. teisininkams

1951 m. kovo 17 d. nutarimu Lietuvos Teisinių Draugijos Užsienyje Centro Valdyba kreipėsi į LTDU Garbės Teismą prašydama į suorganizuoti 1951 m. Čikagoje L. Teis. Dr-jos Užsieny atstovų suvažiavimą.

Šį nutarimą vykdydamas LTDU Garbės Teismas labai maloniai prašo šiam krašte gyvenančius Lietuvos teisininkus (neišskiriant nė baigusius teisių mokslą tremtyje) nedelsiant ir ne vėliau 1951 m. birželio 15 d. pranešti jam savo adresus.

Jei kur veikia LTDU-jos Užsienyje skyriai ar šiaip organizuoti Lietuvos teisininkų sambūriai, jų vadovybės prašomos tati padaryti.

Kur lig šiol jokios Lietuvos teisininkų organizacijos nėra, o yra keletas teisininkų, jie labai prašomi sudaryti L. Teis. Dr-jos Užsienyje skyrių ar seniūniją.

Sudaręs kartotėką, Garbės Teismas yra nusistatęs galimai artimesniu laiku Čikagoje sukviešti šiaapus geležinės uždangos esančių Lietuvos teisininkų atstovų organizacijai nusatyti ir vadovybei sudaryti. Kad ne Jungtinės Valstybės gyveną Lietuvos teisininkai galėtų būti atstovaujami, galvojama įgalinti juos savo mandatą perduoti atitinkamiems JAV gyvenantiems teisininkams, arba L. Teis. Dr-jos Užsienyje centro organų rinkimus atlikti korespondencijos būdu.

Garbės Teismas bus didžiai dėkingas už kiekvieną sugestiją po pasaulį pasklidusių Lietuvos teisininkų organizacijos reikalu.

Mūsų iš Tėvynės išsineštas profesinis solidarumas ir savosios atsakomybės bei uždavininių supratimas ir šį kartą, kaip visada, padės mums sėkmingai ir ko greičiau persitvarkyti Liet. Teisinių Draugijos Užsienyje tiksams vykdyti.

LTDU Garbės Teismo adresas: V. Bulota 2515 W. 42nd St. Chicago 32, Ill., USA arba B. Ivanauskas Route Nr. 4 Willow Springs Farm W. McHenry, Ill., USA.

LTDU Garbės Teismas: (pas) Br. Ivanauskas, V. Bulota, V. Mieželis, V. Vaitiekūnas, J. Talala.

"EUROPA" FOTO STUDIO
Tel. WA 6849
615 Queen St. W. Toronto
Mūsų specialybė vestuvinės, šeimų nuotraukos ir spalvoti portretai
Darbas pirmos rūšies

DANTISTAS
Dr. ELIAS WACHNA
Priėmimo val. 10-12, 2-6
Pirmadieniais ir ketvirtadieniais priima taip pat 7-9 popiet
386 Bathurst St. Toronto
Tel. EL 6515

Spaudos tiražai Naujorke
Kiekvieną dieną pačiame mieste ir jo priemiesčiuose išspauduodama 2.262.204 egz. "Daily News" ir 1.036.427 "Daily Mirror". Tai amerikiečių vadinama "geltonoji spauda". Žydų plačiausiai skaitomo "Post" išeina 380.000 egz.; mėgstamiausių sensacijų "World Telegram & Sun" išeina 596.936 egz., o tokio pat "Journal American" 724.749. Rimčiausių ir pasaulyje geriausių dienraščių "The York Herald Tribune" išeina 345.423 egz., o "The New York Times" 505.451 egz. Neveltui gen. MacArthuras atvykęs pareiškė: "dabar žinau kas valdo Ameriką. Tai jūs, spauda!"

Neumanaitė nepranašavo
Pasaulyje pasklidus gandas, būk pagarsėjusi Konnersreuto stigmatizuotoji Teresė Neumann pranašavusi apie 1952 m. įvyksiančią taiką, NCWC korespondentas kreipėsi tuo reikalu į ją, o ji visa tai paneigė. Ji niekad to nesakiusi. Tą patį užtikrino vietos klebonas, kuris jos ekstazių metu visuomet būna.

Panašių gandų apie tariamas politines pranašystes Kanados stigmatizuotosios Nastes Vološin taip pat buvo pasklidę, bet ir jos be pagrindo.

Telefonų katalogas
Londono telef. katalogas turi 3584 puslapius ir sveria 5.200 kg. Paskutinės laidos tokių katalogų buvo išspausdinta 4.300.000 egzempliorių. Jie visi sveria apie 3.560 tonų.

— o —
Didžiausias ledo kalnas buvo užtiktas prie Grenlandijos 1905 m. Jo nugara turėjo apie 500 kv. kilometrų.

D. HOLOTA REAL ESTATE
Pirkimo — pardavimo tarpininkas
496 Queen St. W.
(prie Denison Ave.)
Tel. WA 5232 Toronto

DRAUDIMAI
Apmokame ligonines, operacijų ir daktarų sąskaitas bei prarastą darbo laiką.
Draudimą išmokame namuose arba ligoninėje
amžius
nenustatytas
Skambinkite: G.A. Mc GUIRE
Charles E. REA Ltd.
2047 Yonge St.
Tel. MA 0377 arba LL 9624
Draudžiame nuo ugnies, automobilis ir tt.

LOUIS A. TURECK
Advokatas, notaras ir tt.
Suites 213-14
455 SPADINA AVE.,
(College ir Spadina kampas)
Telef. RA 5125-6

W. A. LENCKI, B. A.
Advokatas — Notaras
73 Adelaide St. W.
Room 322
Telefonas EL 3161
Toronto

Spausdiname
laikraščius, žurnalus, knygas ir įvairius smulkius spaudinius: pakvietimus, aivirtes, blankus, pažymėjimus, vizitines korteles, vokus ir kit.
Darbą atliekame lietuviškomis raidėmis ir švairiu linotipo rinkimu.

„ŽIBURIU“ Spaudos Bendrovė
941 DUNDAS ST. W., TORONTO. Telefonas EM 3-4265

Kai norisi nusisypsooti...

Besirengiantiems vesti
Senieji puritoniškai ieškančiam merginai jaunui štai ką pataria dėl išsirengimo žmonos:
— Gera žmona turi prilygti trimis dalykams, bet kartu ir neprilygti: 1. Ji turi būti kaip sraigė pritapusi prie savo namuko, bet ne sraigė dirbant; 2. Ji turi būti kaip aidas atsakant į kalbą, bet ne aidas visuomet paskutinė užbaigiant šneką; 3. Ji turi būti kaip laikrodžio pastovi ir punktuoli, bet neturi jos balso, kaip laikrodžio varpo, abu kaimo galai girdėti...

Ar nepadarai klaidos?
Jonas savo bičiuliui:
— Zinai, vakar gatvėje sutikau žmogų kaip du lašai vandens panašų į tavę.
— Na, bet, tikiuosi, negrąžinai jam man skolingų 50 dolerių?

Atsargus kelnis
Restorano svetys kelnieriui:
— Tamstos sąskaitoje įrašyta suma \$14, o viską sudėjus išeina \$13. Kodėl?
— Visai teisingai, pone, bet aš maniau, kad tamsta gal prietaringas ir nemėgstate 13.

Menkas nuostolis
Laikraščio pardavėjas kas rytą atneša laikraštį nuolatiniams savo pirkėjui rašytojui. Kartą rašytojas neranda kišeniųje smulkių pinigų, o pardavėjas negali iškeisti stambaus banknoto.
— Nieko, tamsta rytą sumokėsit ir už šį numerį.
— Na, o jei aš iki ryt dienos mirčiau?
— Ir tai būtų menkas nuostolis, — atsakė pardavėjas.

Mokykloje
— Petrai, pasakyk, ką tu žinai apie senojo Egipto faraonus?
— Jie visi mirė, pone mokytojau.

Kad nebeleidžia
Nemėgdama sulenkėjusių bajorų, mūsų liaudis ne kaip atsieliepavo ir apie vad. paliokmetį — sukilimą prieš rusus 1863 m. Stai vienas toks pasakojimas:
Esą, kartą vienas bajoras pasišalinęs nuo savųjų stovyklos miške ir po kurio laiko draugai išgirdę šauksmą:
— Ei, broliai, eikit čia! Sugavau kazoką!
— Tai vėsk čia, — šaukė iš stovyklos.
— Kad neina!
— Tai ateik pat!
— Kad neleidžia, — šaukęs bajoras.

Pasitarnavo sau
Kartą viename vagonė, vienas iš stovinčių keleivių sušuko:
— Prašau perlipti į kitą vagoną, nes šis lieka stotyje!
Keleiviai, manydami, kad tai rimtas perspėjimas, perlipo. Gudrusis keleivis liko sėdėti. Po kokių 5 min. įeina vagonan geležinkelietis ir klausia:
— Ar tamsta sušukote ir liepėte keleiviams persėsti?
— Taip, aš!
— Tai žinokite, kad traukinys jau nuvažiuo.
Tarnautojas, išgirdęs įsakymą, šį vagoną ištikrųjų paliko!

... Išviso liberalų grupėse yra labai daug tikinčių žmonių...
Br. Raila "Naujienos", Nr. 111.

Užsisakykite anelis
PARLIAMENT FUEL CO.
Savininkas W. WILSON
Telefonas RI 4411 143 Hamilton St., Toronto

Lietuviška valgykla ir maisto produktų parduotuvė
"ATLANTIC"
1330 Dundas St. W. prie Rusholm ir Lascar St. Tel. ME 9347
Maistas gaminamas europietiški iš šviežių produktų. Daromi įvairūs sviestiniai (sandvichai). Patarnavimas greitas. Mielai tautiečiai prašomi atsilankyti ir įsitikinti.
Valgykla atidaryta nuo 6 val. ryto iki 23 val. vakaro.
Savininkai: Preiškaitis ir Bleizgys.

Kainos nepakilo pas: ART FASHIONS
didžiausiose Toronto kredito krautuvėse:
536 Queen St. W. ir 1158 St. Clair Ave. W.
Mes turime šimtus suknelių, apsiaustų, kostiumų ir paltų. Geriausias rūšis ta pačia žema kaina. Mes pagelbėsime Jums išgyti pavasario rūbus.
Pirkite patogiomis išsimokėjimo sąlygomis
Tel. WA 7537 Tel. WA 8497

MARGIS DRUGS
JONAS V. MARGIS Phm B.
19 St. John's Road (prieš 3131 Dundas St. W.)
Parduodama Penicilin. Streptomycin ir kiti moderniški vaistai.
Paruošiami vaistai pagal receptus
Kosmetika: Yardley's, Richard Hudnut — Max Factor ect.

Telefonas LAIKOMOS PALANGOS Telefonas
MU-9543 TREJOS DEVYNERIOS MU-9543

SUSIRGUS KREIPKIS Į YARMEY CLINIC
314 BATHURST ST., TORONTO
Slavų medicinos klinika, vadovaujama Dr. W. I. YARMEY
Telefonas: EM 4-7146.

JEIGU NORITE NESIOTI GRAŽIAI NUKIRPTUS PLAUKUS eikite į LIETUVIŠKĄ KIRPYKLĄ
867 DUNDAS ST. W. (prie Manning Ave.) TORONTO
Kerpame skubiai. Nesugaišite brangaus laiko.
Sav. Br. Pakėnas

TORONTO, Ont.

Devintinių pamaldos
Ateinantį ketvirtadienį, Dievo Kūno šventėje, pamaldos Toronto lietuvių bažnyčioje įvyks 7 ir 10 val. ryto.

Paskaita
Gegužės 27 d., sekmadienį, 3 val. pp., parapijos salėje T. Atkų kuopa ruošia paskaitą. Kalbės dailininkas Valius, tema — „Kūryba plastiniame mene“.

Visus lietuvius kviečiame gausiai dalyvauti.

Kuopos Valdyba.

KLKat. Kultūros Dr.-jos susirinkimas

Kanados Lietuvių Katalikų Kultūros Draugijos Toronto skyriaus visuotinis narių susirinkimas įvyks š.m. gegužės mėn. 26 d. 8 val. vak. „Tėviškės Ziburio“ redakcijos patalpose 941 Dundas St. West. Sekančia darbotvarkė:

1. Susirinkimo atidarymas.
2. Prezidiumo kvietimas.
3. Praeitą susirinkimo protokolo skaitymas.
4. Valdybos pranešimas apie veiklą ir piniginę padėtį.
5. Revizijos komisijos pranešimas.
6. Skyriaus valdybos rinkimas.
7. Klausimai ir sumanymai.
8. Susirinkimo uždarymas.

Nustatytu laiku nesusirinkus kvorumui, po valandos, t.y. 9 val. vak. ten pat šaukiamas antras skyriaus narių susirinkimas, kuris bus teisėtai dalyvaujant bet kurių narių skaičiumi. Visi nariai ir norintieji tapti nariais maloniai kviečiami jame dalyvauti.

Skyriaus valdyba.

Ekskursija į Niagarą
Birželio 3 d., sekmadienį, Toronto atkų kuopa rengia ekskursiją į Niagarą Falls. Išvyksta autobusu 7.30 val. nuo lietuvių bažnyčios, grįžtama apie 10 val. vakare. Pakeliui Hamiltono bus sustota pamaldoms. Kelionė ten ir atgal \$2.75 asmeniui. Užrašyti pinigų įmokant galima pas K. Abromaitį, V. Dielininkaitę, J. Apanavičiūtę, K. Kaknevičiūtę ir S. Smalinską Kiekvienai proga. Užsirašyti reikia iki gegužės 27 d., sekmadienio imamai. Vėliau bus rašoma įėjimo tik liks laisvų vietų.

Esant blogam orui ekskursija atidedama sekančiam sekmadieniui. Ekskursijoje gali dalyvauti ir ne ateitininkai.

Toronto Atkų Kuopa.

Lankėsi redakcijoje
Gegužės 20 d. Toronto svečios atvykęs iš Philadelphia žinomas lietuvių veikėjas ir pamokslininkas kun. St. Raila, kuris lietuvių bažnyčioje atlaikė Šv. Mišias ir pasakė pamokslą. Ta proga Gerb. svečias aplankė ir „Tėviškės Ziburio“ redakciją.

Lietuvės meno parodij
Gegužės 17 d. Toronto Art Gallery buvo atidaryta Ontario College of Art studentų darbų apžvalginė paroda, kuri tęsis 10 dienų.

Ta proga primintina, jog parodoje dalyvauja su savo meniniais darbais ir vienas lietuvių Viktoras Bričkus, kuris pirmuosius mokslo metus baigė kaip O'Keefe stipendijatą. Mūsų mielam tautiečiui Viktorui Bričkui linkėtina sėkmės.

KINO "CENTRE"

Kasdien nuo 6 val. vak.

772 Dundas St. W. Toronto

Jaukiai apšildyta — grynas oras

Ketvirtadienį — šeštadienį, gegužės 24-26 d.

1. YELLOW CAB MAN — su Red Skelton
 2. BRIMSTONE — spalv. — su Rod Cameron ir Adrian Booth
- Pirmadienį — trečiadienį, gegužės 28-30 d.
1. THREE DARING DAUGHTERS — su Jeanette MacDonald ir Jane Powell
 2. STROMBOLI — tik suaugusiems — su Ingrid Bergman

LINKSMI IR IDOMUS PRIEDAI KIEKVIENOJ PROGRAMOJ
Prie kiekvienos programos rodoma nauja „Savaitinė apžvalga“

Gerb. Visuomenės žiniai pranešu, kad dėl perkrovimo darbu ir laiko stokos naujų klientų iki 1951 m. gegužės pabaigos priimti nebegalėsime.

JONAS J. JUŠKAITIS

Teisinės — Kalbinės Pagalbos Biuras

397 Dundas St. W., Toronto, Ont., Canada. Telefonas PL 4880

CHICAGOS "DAINAVOS" ANSAMBLIS TORONTE

birželio 16 d. 8 val. vak.

pavasario sezonui stato muzikalinį vaidinimą
EATON AUDITORIJOJE

„NEMUNAS ŽYDI“

- Gasparas VELICKA — autorius ir režisiorius
- St. SODEL'A — ansamblio vadovas, dirigentas
- A. VALEISAITIS — šokių vedėjas
- A. GRIGALIŪNAITIS — šokių vedėjas
- B. PAKSTAS — instrumentalinės dalies vadovas
- P. KAUPAS — dailininkas dekoratorius

Didžiausias lietuvių ansamblis tremtyje — 90 aktorių

Bilietai \$2, \$1.50, \$1 gaunami visose lietuviškose valgyklose ir krautuvėse.

Toronto Sporto Klubas "Vytis"

Jaunieji ateitininkai Toronto
Moksleivių ateitininkų steigiamasis susirinkimas įvyko gegužės 4 d. parapijos salėje. Antras susirinkimas įvyko gegužės 13 d. Pirmajame susirinkime dalyvavo 12 narių, o antrajame ir trečiajame — praeitą sekmadienį, jau keturgubai.

I valdybą išrinkti: pirm. A. Ankudavičius, vicepirm. I. Gocaitis, sekr. A. Gvazdaitis ir ižd. G. Laurinavičiūtė.

Lietuvis liginis

General liginėje — College ir University gatvių kampas — jau ilgokas laikas kaip serga lietuvis Justinas Bakutis. Ligoniu jau keletą kartų yra padaryta jo sulaužytoje kojoje operacija. Būtu gražu, kad rastųsi lietuvių, kurie šį lietuvių liginę aplankyti.

Polio Toronto

Praeitą savaitę antradienį Toronto užregistruotas pirmasis metais susirgimas poliomieliu. Tai buvo labai silpnos formos susirgimas 5 metų vaiko, kuris pasveiko anksčiau negu buvo nustatytas diagnozės.

Toronto kardinolas bažnyčios reikalais

J. E. kardinolas Mc Guigan Columbus Hall gegužės 15 d., savo konskrecijos 21 m. sukakties dieną, paskelbė naujų bažnyčių statymo vaju. Toronto bus įkurtos 8 naujos parapijos, o visoje archidiecezijoje — 15. Iš visų naujų parapijų tik viena Colborne yra skiriama ne anglams — prancūzams, — tačiau kardinolas savo kalboje prisiminė ir naujuosius ateivius katalikus iš Vengrijos, Lenkijos, Čekoslovakijos, Lietuvos ir Latvijos, kurie visi turį tas pačias teises. Katalikai, sako kardinolas, globodami naujuosius ateivius padės jiems geriau įsijungti į naujosios jų tėvynės gyvenimą, padės jiems pasidaryti gerai Kanados pilieciais. pabėgusiems nuo šėtoniškių persekiojimų. Kanada, JAV ir kiti juos priklaudusieji kraštai, esą naujos tėvynės, kuriose jie radę pastogę, radę prieglaudą savo vaikams ir viltis ateinančių generacijų gyvenimui.

Išnuomojamas butas: du kambariai ir virtuvė be baldų II-me aukšte (bažnyčios rajone). Tel.: EM 4-3480, skambinkite nuo 12 val. dien. iki 9 val. vak., butą užimti galima nuo pirmo birželio.

Išnuomojamas kambarys vedusių porai arba 2 mergaitėms. Galima naudotis virtuve. 14 Churchill Ave., tel. OL 2971, skambinti po 5 val. vak.

Naujoji inžin.-archit. valdyba
PLIAS Kanados skyriaus Toronte valdyba: pirm. J. Sližys, vicepirm. V. Balsys, sekretorius J. Dragašius, ižd. rinkas A. Ciplijauskas, vald. nar. V. K. Balsys.

Iš „Dainos“ Grupės veikimo Balandžio 27 d. įvyko mėn. susirinkimas pas M. F. Yoku-bynienę. Narių susirinkimo vidutiniškai susirinkimą praveisti buvo pakviesta vice-pirmininkė O. Kalinauskienė.

Vakaro rengimo komisijos pranešimą perskaitė p. Ališauskienė. Paašėjo, kad 14 d. b. b. landžio įvykęs vakaras davė gryno pelno \$169 su centais. Iš šios sumos virš \$9.- buvo gauta aukomis. Susirinkimo vedėja išreiškė padėką komisijai už rūpesčius vakarą suruošiant ir prašė padėkoti spaudoje programos dalyviams — p-lei Pr. Radzevičiūtei, poniam D. Rautinš, p. V. Kastyčiui ir p. Pr. Kozuliui; na, ir visiems atsilankiusiems.

Perskačius gautus laiškus ir peržvelgęs gautus iš P.L.B. Vokietijoje naujus sąrašus varginiausių šeimų ir ligonių sanatorijose — buvo nutarta: 5 maisto siuntiniai, 3 drabužių, paskirta PLB \$50. A. Saltenienė, kurios vyras ir du vaikai sanatorijoje, o ji laukiasi kūdikio, paskirta \$20. Be to privačiai jai pasiūlyta rūbų.

Siuntinius supirkti ir paruošti sutiko M. Tamulaitienė, jai pagelbės E. Zikorienė, O. Indrelienė ir V. Abromaitytė.

Sužinojus, kad narė M. Žalagienė susilaukė dukrytės, N. Kaveckienė ir V. Abromaitytė skirtos aplankyti ją su sveikinimais ir dovanėle mažytei.

Naujuose sumanymuose iškeltas reikalas susirūpinti gegužinės vieta.

Sekančiam susirinkimui visas maloniai užkvietė Marytė Tamulaitienė, 716 Lansdowne Ave. Vieta yra tarp Blor ir Dupont.

Pastaba: Susirinkimas turėjo įvykti 25 d. gegužės, bet kadangi tame savaitgalį susidaro daugumai net 4 dienos laisvos ir proga išvykimui, tai susirinkimas nukeltas savaitę vėliau, t.y. birželio 1 d. 8 val. vak.

M. F. Y-nė.

Ir jie lietuvių vardą garsino
„Dainos“ draugijos koncertas. Salė apytuštė. Salpos darbai pasišventusios moterys plūsa, kad patenkintų publiką bei neapmokamus programos dalyvius. Pra-nešėja, nors tremties vargų nemačiusi, net susigraudino, dėkodama už suteiktus centus, už kuriuos bus pasiūciama maisto siuntiniai mūsų broliams, kenčiantiems visokių nedateklus. Ji pateisina publikos neskaitytumą stoka pinigų, bet, jaučiam — širdyje ji labai abejojo, ar bent ketverą kartų per metus jų koncertų metu salė neturėtų būti perpildyta, jei ir ne iš pamėgimo, tai bent iš pareigos aukoti.

Grįžtu iš koncerto po dvylikos. Gatvės tuščios, tylu. Pasukus į Lisgar gatvę, girdisi šūkavimai. Matau žmonių būrį. Maišosi anglų ir lietuvių kalba. Girdžiu, kaip vienas nesiduooda nuraminamas ir šaukia: „I am not Polack, a am Lithuanian!“. Jis išstrūka vienmarškinis iš savo draugų ir ima gatybės vidury muštis su savo tautybės neskelbiančiu kanadičiu. Kitas mūsų tautietis, šūkdamas, ieško sau partnerio pasimušti. Jie girti, nors „neturėjo“ pinigų nueiti į šalpos reikalams ruošą koncertą. Per langus iškištos iš miego priekult ramių gyventojų galvos. Jie dabar aiškiai žino, kas gatvėje savo kultūrą reklamuoja. Staiga atlekia mašina, sustoja ir išsokę du policininkai, sugriebia už rankų abu besimušančius. Šių didvyriškumas iš karto dingsta.

As kreipiuosi į lietuvių, kultūrinio darbo darbininkus. Ar verta jums ruošti meno parodas, lankyti ansamblių repeticijas, leisti biuletenius tuo propaguojant lietuvių tautos kultūrą, meną, ekonominę pažangą ir tt., kai neatsakomingi girtuokliai lietuvių vardą garsina straipsnelio pradžio aprašytu būdu? Ar nebūna bereikalingas šiems darbams Jūsų pasisventimas? M.N.

Nauja spaustuve

LAS organizuojamoji „Laisvosios Lietuvos spaudos b-vė“ jau nusipirko linotipą ir daro pastangų įrengti spaustuve, kuri betgi tuo tarpu neturės savo preso.

STALIUS

KONTRAKTORIUS

medžio, cemento, „arborite, tiles“ ir kiti maži bei dideli darbai.
Viduje ir lauke

JON. GREICIUNAS

Telefonas ME 7631

91 HILLCREST DRIVE, TORONTO

DIDŽIAUSIAS NUOSAVYBIŲ PASIRINKIMAS KANADOJE!

Jei nori pirkti namus (senus ar naujus), restoranus, krautuves, apartamentus ir kitokios rūšies imones kreipkis į

ERNEST RIDOUT
Real Estate Ltd.

1172 BAY STREET, TORONTO.

TEL. PR. 5761

Mandagus patarnavimas VOKIEČIŲ ir anglų kalbomis.

Prašykite H. TAMMSALU

Mūsų įstaiga HAMILTONE:

prašykite V. VARANGU

913 MAIN STREET EAST.

TEL. 9-4121

MONTREAL, Que.

Dievo Kūno šventė A. V. parap.
Šį ketvirtadienį išpuola Dievo Kūno šventė, bet išskilmingos pamaldos Aušros Vartų parapijoje ir procesija bus sekmadienį, gegužės 27 d. Procesijai pagrįžinti p. Br. Lukoševičienė yra paruošusi būrį mergaičių, kurios, baltais rūbais pasipuošusios, barstys gėles. Taip pat žada organizuoti dalyvauti ir visos organizacijos.

Skaucių rinkliava

Praeitą sekmadienį prie bažnyčios durų skautės, Jo Excellencijos arkivyskupo nutarimu rinko aukas. Tos aukos skiriamos įruošti vasaros stovyklą. Aukos buvo renkamos prie abiejų Montrealyje esančių lietuviškų bažnyčių: Aušros Vartų ir Šv. Kazimiero.

Tretininkų susirinkimas

Praeitą sekmadienį Aušros Vartų parapijos patalpose įvyko tretininkų susirinkimas. Susirinkime buvo svarstomas vakaro rengimo klausimas, Joninių sutikimas, bei daugelis kitų įvairių klausimų. Šis būrelis yra gana pastovus savo narių skaičiumi.

Nauji ateiviai

Neperseniausiai į Montrealį iš Šveicarijos atvyko advokatas Truska su žmona. Iš viso atrodo, kad „šveicaričiai“ mėgsta Kanados Montrealį — p.p. Jurkai, Ladyga taip pat atvyko iš Šveicarijos.

— Praeitą sekmadienį iš Bostono lankėsi p. Gasiūnas su savo giminačiais, aplankęs savo brolių p. Gasiūnas Vokietijoje gyvenančius Garmisch - Partenkirchene, kur turėjo progos grožėtis Alpių kalnais, dabar dirba fabrike.

— Praeitą sekmadienį AV parapijos patalpose įvyko skautų tėvų susirinkimas.

Išvėlusį klaidą

Praeitam „TŽ“ numerįje buvo patalpinta Moksleivių Atkų padėka korespondencijos forma. Reikia pastebėti, kad ten buvo išleista ponios Lukoševičienės pavardė, kuriai taip pat priklausė nuosirdus MA Kuopos aciū.

Koresp.

— Praeitą savaitę Montrealyje vėl mirė viena iš senai atvykusių lietuvių — a.a. Kregždienė.

Hamiltono lietuvių "Dainavos" salėje

469 Bay St. N.

Šį šeštadienį, gegužės 26 d., 8 val. vak. rengiamas

KONCERTAS - VAKARAS

Meninę dalį išpildo iš Toronto atvykę menininkai.

Pr. Radzevičiūtė,
A. Šcepavičienė,
A. Kačanauskienė,
B. Marijošius,
S. Kairys,
S. Salom,
D. Rautinš.

Bufetas: kieti ir minkšti gerimai.

Vakaro pajamos skiriamos muz. A. Dvariono paminklui statyti.

Paminklui Statyti Komitetas.

IŠSIKIRPK! PASIDĖK IR SAUGOK!

pergabena baldus, bagažą ir kitokį transporto patarnavimą

pigiai atlieka STANLEY VASARAS (latvis)

Gabenama ir į užmiestį

9 Delaware Ave. Toronto, Ont. Telef. (nuo 6 val. vak.) OL 1403

AR JUS PAGEIDAUJATE?
PIRKTI NAMUS!

Norėdami pirkti
ar
parduoti namus
kreipkitės į

A. Garbenis

Mes turime Toronto mieste pasirinkimui daug senų ir naujų namų. Kalbame: lietuviškai, latviškai ir slavų kalbomis.

Kreiptis: A. GARBENIS

H. M. DAVY & Co

REALTORS

105 RONCESVALLES AVE.

Tel. LA — 2763, LA — 6101, vakarais — KE — 5361